

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 6 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 6.— ltr, za inozemstvo 15.20 ltr

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO

Računi pri poštno čerkovnem zavodu:
Ljubljana šte. 10-351

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed
estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A. MILANO.

Un grande successo nell'Atlantico

48.000 tonnellate di naviglio nemico affondate da un sommergibile italiano — Disfatta inglese in Cirenaica

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 14 aprile il seguente bollettino di guerra n. 682:

In Cirenaica forti colonne nemiche appoggiate da mezzi blindati e da artiglierie sono state respinte dopo vivace combattimento. Sette carri armati e numerosi automezzi risultano distrutti, due ufficiali e varie decine di uomini catturati. L'avversario che ha pure subito sensibili perdite in morti e feriti, si è ritirato in disordine.

Sono proseguite le azioni di bombardamento dell'aviazione contro gli obiettivi di Malta, a più riprese violentemente battuti. Formazioni italo-germaniche hanno attaccato con successo gli aeroporti di Mica, Hal Far, Luca e Gudia, danneggiando gravemente molti apparecchi al suolo. Un sommergibile operante in Atlantico al comando del Capitano di Corvetta Emilio Olivieri comunica di aver affondato due piroscafi e tre petroliere per complessive 48.000 tonnellate.

Dnevno povelje Princa Piemontskega

Rim, 15. aprila s. Z današnjim dnem je Nj. Vis. Princ Piemontski prevzel poveljstvo skupine armij v srednji in južni Italiji ter na otokih. Hkratu si je pridržal vrhovno poveljstvo pehote in ostale inšpekcijske funkcije, ki so mu bile doslej poverjene. Visoki princ je ob tej priliki izdal četam ki so pod njegovim poveljstvom, naslednje dnevno povelje:

Oficirji, podoficirji, korporali in vojaki. Črne srca! Z današnjim dnem prevzemam poveljstvo armij, ki so razmeščene v srednji in južni Italiji ter na otokih in ki so budno na straži za varnost plemenitih dežel, katerih prebivalstvo podaja, kakor vedno tudi sedaj, dokaz najvišjega patriotizma in požrtvovalnosti ter prenaša nemajmnoško težko oromo letalskih napadov. Poznam izvežbanost ki ste jo dosegli in želja, da bi dosegli svoje tovariste na daljnjih bojiščih. Vem, da ste globoko ponosni na nalogo, ki vam je za sedaj poverjena ter sem prepričan, da boste preprečili sleherni napad, ki bi ga sovražnik poskušal izvesti ter onemogočili sleherni njegov napor.

Oficirji, podoficirji, korporali, vojaki. Črne srca! Ohranite visoko svoj duh, muna svoja telesa popolno svojo izvežbanost, doseženo z dnevnimi vajami bodite vedno pripravljene, da izpolnite vašo nalogo z navdušenjem in vztrajnostjo enakima vašim zvestobi.

Priprave za bodočo žetev

Sestanek žitne korporacije pod predsedstvom Duceja

Rim, 15. aprila s. Pod vodstvom Duceja se je v Beneski palači sestala žitna korporacija. Seje so se udeležili tudi Tajnik stranke, korporacijski, kmetijski, finančni minister ter minister za devize in valute.

Ob pričetku seje je Duce naglasil, da navdaja vse ljubove ta trenutke večina vojnih dogodkov in da so vse sile in vse delo posvečeni zmagi.

Podpredsednik korporacije je podrobno poročal o načrtu za izvedbo bodoče žetve in posebej o rekrutiranju delovne sile ter o materialni in moralni pomoči poljskemu delavstvu. Govoril je nato o množinah in kakovosti žita, ki ga bo treba pridržati za seme ter o potrebi revizije določb glede množin žita, ki si ga lahko producenti pridržijo zase in za svoje družine.

Po kratki razpravi je Duce podal nekaj zaključnih izjav. Kar se tiče delovne sile, se bodo izvedli enaki ukrepi kakor lani, tako da bodo pri žetvi sodelovali tudi vojniki. Izvedena bo primerna preselitev delovne sile iz pokrajine v pokrajino, pri čemer se bo treba ozirati na to, da dozoreva žito v severnih deželah pozneje kakor na jugu. Kar se tiče žita, ki si ga bodo smeli pridržati producenti, se bo točno razlikovalo med producenti, ki sami obeljujejo svoja polja in med lastniki žitnih polj, ki živijo po mestih.

Zasedanje se je začelo in zaključilo s pozdravom Duceja.

Invalidi Duceju

Rim, 15. aprila s. Duce je prejel naslednjo brzojavko od vojnih invalidov, ki so se vrnili iz ujetništva:

Vojni invalidi, ki so se vrnili iz trdega ujetništva, dvigajo k poveljniku Oboroženih sil Italije svoj neskonjen duh, ki potrjuje v ponosu na prestane preizkušnje in v volji za nadaljnje polvige popolno gotovost zmage fašistične in imperialne Italije. — Polkovnik Chiarini.

General Szombathely v Rimu

Rim, 15. aprila s. Načelnik madžarskega glavnega štaba general Szombathely si je včeraj dopoldne ogledal nekaj važnih vojaških centrov v srednji Italiji. Posebej se je zanimal za šolo padalcev, kjer se je lahko prepričal o velikem napredku, ki je bil v Italiji dosežen na tem vojaškem področju. Bil je tudi v eksperimentalnem centru letalstva kjer si je ogledal ves kompleks laboratorijev, instalacij in preizkuševalnih naprav. Ugotovil je, kako se v tem centru rešujejo najzanimotejši letalski problemi z rešnim raziskovalnim delom in vsemi sredstvi, ki so za to potrebni.

de množin žita, ki si ga lahko producenti pridržijo zase in za svoje družine.

Po kratki razpravi je Duce podal nekaj zaključnih izjav. Kar se tiče delovne sile, se bodo izvedli enaki ukrepi kakor lani, tako da bodo pri žetvi sodelovali tudi vojniki. Izvedena bo primerna preselitev delovne sile iz pokrajine v pokrajino, pri čemer se bo treba ozirati na to, da dozoreva žito v severnih deželah pozneje kakor na jugu. Kar se tiče žita, ki si ga bodo smeli pridržati producenti, se bo točno razlikovalo med producenti, ki sami obeljujejo svoja polja in med lastniki žitnih polj, ki živijo po mestih.

Zasedanje se je začelo in zaključilo s pozdravom Duceja.

Atlantik - grobnica sovražnega brodograja

Italijanska podmornica je potopila na Atlantiku 5 sovražnih ladij, nemške podmornice pa so potopile 12 ladij s skupno 104.000 tonami

Velik uspeh podmornic

Italijanska podmornica potopila 48.000 ton sovražnega ladjevja — Angleški poraz v Cirenaiki

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 14. aprila naslednje 682. vojno poročilo:

V Cirenaiki so bile po živahni borbi zavrnjene sovražne kolone, ki so jih podpirala oklopna vozila in topništvo. Sedem tankov in številna avtomobilska vozila so bila uničena, dva oficirja in več deset tujakov pa zajeti. Sovražnik, ki je utrpel tudi hude izgube na mrtvih in ranjenih, se je v neredu umaknil.

Letalstvo je nadaljevalo bombardiranje ciljev na Malti, ki jih je večkrat silovito napadlo. Italijansko-nemške skupine so v uspehom napadu letališča v Mikabi Hattarju. Luki in Gudiji in hudo poškodovale več letal na tleh.

Podmornica, ki deluje na Atlantiku pod vodstvom korvetnega kapitana Emila Olivierja, sporoča, da je potopila dva parnika in tri petrolejske ladje v skupni tonazi 48.000 ton.

Tudi na Severnem morju potopljene tri sovražne transportne ladje Nemško vojno poročilo

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 14. aprila. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje uradno poročilo: Na polotoku Kerč in na doneskem področju ni bilo razen krajevnih sunkov slabših sovražnikovih sil nobenih posebnih vojnih operacij.

Nemška bojna letala so poškodovala z bombami v nekem pristanišču ob kavkaški obali veliko sovjetsko petrolejsko ladjo.

V srednjem odseku vzhodne fronte je bilo pri uspešnih lastnih napadih zavzeto večje število krajev. Na posameznih mestih so bili odbiti močnejši sovražnikovi napadi, ki so jih podpirali oklopni vozovi. V severnem odseku fronte je bila skupina sovražnih sil obkoljena in uničena. V času od 9. do 13. aprila je bilo uničenih na vzhodni fronti 175 sovražnikovih oklopnih voz.

Kakor je bilo objavljeno že s posebnim poročilom, so nemške podmornice napadle na Severnem morju konvoj, ki je bil na poti iz Murmansk, in so potopile dva ameriška transportna parnika s skupno 12.200 br. reg. tonami, izmed katerih so enega že prej poškodovala z bombami nemška letala.

Bojna letala so potopila v istem konvoju petrolejsko ladjo s 4000 br. reg. tonami in so poškodovale večjo trgovsko ladjo tako močno, da se mora računati z njeno izgubo.

Na Atlantiku so potopile podmornice 12 sovražnikovih trgovskih ladij s skupno 101.000 br. reg. tonami. Skoro vse te ladje, med katerimi je bilo tudi 7 velikih petrolejskih ladij, so bile torpedirane neposredno ob ameriški vzhodni obali.

V severni Afriki so bili odbiti sunki močnih angleških oddelkov in so bile prizadete nasprotniku v protisunkovne izgube. Sedem oklopnih bojnih voz ter drugo orožje je bilo uničenih ali zaplenjenih. V Mar-mariki so bila bombardirana zbirališča angleških motoriziranih vozil in neko letališče.

Napadi na vojaške naprave na otoku Malto so se nadaljevali podnevi in ponoči. Ladja bojna letala so napadla podnevi uspešno z bombami pristanišče in oskrbovalne naprave na angleški vzhodni obali ter so porušila neko tovornico.

V pretekli noči so bombardirali oddelki težkih nemških bojnih letal z dobrim uspehom z oskrbovanje važno pristanišče ob izlivu reke Humber.

Manjše število angleških bombnikov je skušalo v noči na 14. april prileteči nad severno-zapadno nemško obalno področje. Sestreljeno je bilo eno sovražno letalo.

Pri uspehih na Atlantiku sta se posebno odlikovali podmornici kapitana-poročnika Hardega in nadporočnika Lassena.

Posadka nemškega letala, v kateri so bili višji narednik Nitsch, narednik Schäfer, narednik Richter in naddesetnik Hartmann, je kljub hudi sovražnikovi obrambi na tleh in v zraku izvršila z veliko drznostjo važno nalogo nad Šueškim prekopom.

Še tri ladje torpedirane

Buenos Aires, 15. aprila s. Izvedelo se je, da so osme podmornice 70 milj daleč od Porta Loe ob severnozahodni obali Brazilije torpedirale dve angleški tovorni in eno ameriško petrolejsko ladjo.

Rim, 15. aprila s. Severnoameriško mornariško ministrstvo je objavilo, da je bila ob atlantski obali v ponedeljek torpedirana angleška tovorna ladja. Ze v nedeljo popoldne je bila torpedirana prevozna ladja »Arizona«. Torpedirana in potopljena je bila tudi neka severnoameriška tovorna ladja.

Zanimivo ameriško priznanje

Rim, 15. aprila s. Severnoameriška revija »Life« je objavila o misli načelnika ameriškega generalnega štaba generala Marshalla in Henryja Hopkinsa v Londonu članek, v katerem poraja pravi položaj: efektivne vojne sile Zedinjenih držav glede na razvoj dogodkov na Pacifiku pa tudi na drugih bojiščih. Naše vojne priprave pravi revija, so čele pri svojih prvih korakih. V nekem določnem času recimo leta 1944 ali 1945 bodo Zedinjene države tako daleč, da bodo lahko oborožile veliko vojsko, ki se bo lahko poselala na razna bojišča. Poleg tega so se Zedinjene države obvezale sta-

S finskega bojišča

Helsinki, 15. aprila s. V zadnjih dveh dneh so bile sovjetskim silam na vzhodnem in srednjem delu bojišča blizu Aunusa prizadejane velike izgube. Po zadnjih podatkih je padlo na sovjetski strani 4500 ljudi. Vsi sovjetski napadi na finske postojanke so bili od finskega topništva odbiti. Nastala je nenačna odjuga, tako da napadalci zlepa ne morejo poizkusiti se tankov pri svojih operacijah.

Helsinki, 15. aprila s. Vrhovno poveljstvo finske vojske je objavilo v svojem snodenjem komuniqueju, da se sovjetski napadi na vzhodnem in srednjem delu bojišča blizu Aunusa nadaljujejo a vedno znova zaman. Pred finskimi postojankami je obležalo še nadaljnjih 1030 sovjetskih vojakov in oficirjev. Tudi ponoči so Sovjeti napadali ter se pričeli utrjevati v neposredni bližini finskih postojank. Finsko topništvo pa je sejal smrt in razdejanie med njihove vrste. V neposrednem sovjetskem sledju je finsko težko topništvo prizadejalo nasprotniku krvave izgube in ogromno škodo. Na drugih bojiščih ni bilo posebnih dogodkov. Več manjših sovjetskih napadov je bilo na raznih odsekih gladko odbitih. Finske letalske sile so bombardirale na odseku pri Aunusu sovjetsko poveljstvo in sovjetske avtomobilske kolone. Finsko topništvo je sestrelilo eno sovjetsko lovsko letalo neki bombnik pa prisililo, da je pristal zapadno od Rukajervita na finskih tleh.

Nj. Vel. Kralj in Cesar na milanskem velesojmu

Prebivalstvo je priredilo vladarju navdušen sprejem — Ogled paviljonov — Obisk v invalidskem domu in na vseučilišču — Dolgotrajne ovacije množice

Milan, 15. aprila s. Nj. Vel. Kralj in Cesar je prispel včeraj zjutraj v Milan, da si ogleda tukajšnji velesojm v drugem letu vojne. Vladar je dejansko posvetil vso pozornost si ajnim razstavam tehničnih izdelkov in dela, ki prispeva z inteligenco in naporom vse, kar je potrebno za neizbežno zmago. Napoved vladarjevega obiska se je z vso naglico razširila po vsem mestu in je izzvala veliko navdušenje med prebivalstvom. Mesto je bilo v hipu v zastavah in pestrih napisih z vzkliki vladarju, Duceju in Oboroženim silam.

Vladar je prispel na velesojm ob 10. dopoldne v spremstvu svojega prvega adjutanta. Ogromne množice ljudi so ga pozdravljale po vseh cestah, po katerih se je peljal. Pred veličastnim vhomom na velesojm so vladarja sprejeli Nj. Vis. grof Turinski, državni podtajnik pri ministrskem predsedstvu Eksc. Russo, prefekt, zvezni tajnik, senatorji in nacionalni svetniki, konzularni zbor, fašistični prvaki in druge ugledne osebnosti.

Vladar si je izmed inozemskih paviljonov ogledal najprej rumunskega. Na pragu paviljona ga je sprejel rumunski fnančni minister general Stoenescu v družbi propagandnega državnega podtajnika Marcuja in rumunskega poslanika v Rimu Vladar si je ogledal tudi španski paviljon, paviljon nove Neodvisne Hrvatske Države, kjer vzbuja posebno pozornost smil idni kip dela. Konzuji Svilkos je vladarju obeležil vse značilnosti hrvatskega gospodarstva. Nato si je vladar ogledal madžarski in nemški paviljon kjer se je posebej zanimal za tehnične priprave za predelovanje plina in končno slovaški paviljon z njegovo bogato razstavo kmetijskih in industrijskih izdelkov. Fovsod so vladarju prirejali navdušene ovacije.

Podrobno si je ogledal tudi posamezne pavilone italijanske industrije, zlasti orožja in motorjev, kemijske industrije ter razstave preciznih instrumentov.

Na razstavi je vladar srečal tudi vojnege slepca poročnika Barosaria, ki je bil odlikovan z zlato svetinjso, s katerim se je nekaj časa prijateljsko razgovarjal. Bil je tudi na obrtniški razstavi, kjer so razstavljena dela invalidov. Vladar se je 2 uri mudil na velesojmu in je nazadnje pregledal kordon avantgardistov iz Montona.

Pred velesojmom se je med tem zbrala ogromna množica ljudi, ki je prirejala vladarju neprestano silne ovacije. Vladar se

je zahvalil predsedniku velesoja za veliki uspeh, ki je bil dosežen z letošnjim velesojmom. Ko so ga zastopniki oblasti s Turinskim grofom na čelu pozdravili, je zapustil velesojm in se odpeljal sredi velikih ljudskih množic v dvorno palačo.

Popoldne je vladar sprejel v avdienci kardinala nadškofa in se je nato v spremstvu državnega podtajnika pri ministrskem predsedstvu, prefekta in drugih osebnosti odpeljal na trg Giovanni Delle Bande kjer si je ogledal zdravstveni center vojnih invalidov. Tam so ga sprejeli predsednik zveze lombardskih invalidov in zdravniški zbor. Vladar si je podrobno ogledal vse diagnostične zdravstvene in druge oddelke ter ugotovil, da je ves zdravstveni center moderno organiziran in opremljen. Kot vojak med vojniki je občutil borbeni duh ljudi, ki so se borili in preživeli svojo kri za fašistično domovino. Invalidi so mu priredili navdušene ovacije.

Ko se je vladar spet vračal, so mu množice ljudstva znova prirejale navdušene ovacije. Odpeljal se je na novi sedež trgovskega vseučilišča »Luigi Bocconi« Pred vseučiliščem je bila razvrščena II. vseučiliška legija »Arnaldo Mussolinija«. Vladarja so sprejeli rektor prof. Gobbi v družbi rektorjev politehnike in katoliškega vseučilišča. Vladar si je ogledal posamezne oddelke. V glavni dvorani so ga sprejeli akademski zbor in množica študentov, ki so mu viharno vzklikali. Rektor je predložil udanostno in zahvalno adresno ter izročil vladarju knjigo o zgodovini vseučilišča.

Vladar je včeraj popoldne obiskal še letalsko poveljstvo, kjer ga je sprejel general letalske eskadre Tedeschi Lalli. Med tem se je množica ljudi, ki je baš zapušala tovarne, delavnice in urade, zbrala na Stolenem trgu ter je priredila vladarju, ko se je vrnil v dvorno palačo silne ovacije. Vladar je sprejel delegacijo milanskih bojnikov, ki so mu izročili patriotsko udanostno adresno ter je nato stopil na balkon, da se je zahvalil množici, ki mu je neprestano vzklikala. Celih 10 minut je vladar ostal na balkonu, ter se z nasmehom na obrazu ter z vojaškim pozdravom zahvaljeval za izraze navdušenja in udanosti.

Malopozneje je vladar spet zapustil Milan. Na postaji ga je pozdravil Turinski grof, državni podtajnik pri ministrskem predsedstvu ter zastopniki mestnih oblasti.

Finančne skrbi Anglije

Novi državni proračun izkazuje največji primanjkljaj v zgodovini Anglije — Strah pred inflacijo

Rim, 15. aprila s. Angleški tisk je včeraj obširno komentiral novi državni proračun, ki ga namerava finančni minister predložiti spodnji zbornici in ki določa nad 5 milijard funtov izdatkov od teh 4,5 za vojno. V času ko znašajo državni dohodki 2300 milijonov funtov, mora Velika Britanija najti nadaljnje 3 milijarde za svoje izdatke. Ljudi se v skrbih vprašujejo kakšne ukrepe bo finančni minister predlagal, da se prepreči inflacija, ne da bi se zmanjšala vojna produkcija. Nadaljnje povišanje davkov se smatra za trenutke za nemogoče, ker bi pomenilo izredno obremenitev delavskih množic, ki so že obupane aprčo dode-

njih obdavčenj. Spričo tega ne preostaja drugega, kakor omejitv privatno potrošnjo luksuznih predmetov in povišati indirektno davke. Takega primanjkljaja kakor to leto v vsej zgodovini Velike Britanije ni bilo.

Japonski veleposlanik v Atenah

Atene, 15. aprila s. Z letalom je prispel v Atene japonski veleposlanik v Berlinu general Ošima. Na letališču so ga sprejeli zastopniki italijanskih in nemških oblasti.

Brzojavne čestitke

ob prvi obletnici Neodvisne Hrvatske Države

Rim, 15. aprila s. Ob prvi obletnici Neodvisne Države Hrvatske so Nj. Vel. Kralj in Cesar, Duce in zunanji minister grof Ciano brzojavno čestitali Poglavniku, ki se je vsem posebej zahvalil.

Kralj in Cesar

Vladar je poslal Poglavniku naslednjo brzojavko: O priliki prve obletnice Neodvisne Hrvatske Države izražam svoje tople čestitke sprčo obnovljene sreče prijateljske in zavezniške Hrvatske, in svoje želje za prosper in blagostanje hrvatskega naroda, kakor tudi za vašo osebno srečo. Viktor Emanuel.

Poglavnik je na to brzojavko odgovoril: Prosim Vaše Veličanstvo da sprejmete izraze moje globoke zahvale za plemenite čestitke, ki ste mi jih izvolili poslati v blagor in prosper hrvatskega naroda in moje osebno blagostanje o priliki prve obletnice, odkar je bila proglašena neodvisnost hrvatske države. Prosim Vaše Veličanstvo, da izvolite v teh dneh sprejeti izraze naštopljene zahvale vsega hrvatskega naroda za pomoč, ki jo je Italija dala v prvem letu naš obnovljeni državi, ki je vezana na Italijo in na plemeniti italijanski narod z vezmi točnega prijateljstva in zvestništva. — Ante Pavelić.

Duce

Duce je Poglavniku takole brzojavil: Ko Hrvatska praznuje z upravičenim ponosom prvo obletnico svoje obnovljene nacionalne neodvisnosti deli Italija, ki je s prvim in zaupanjem podprla preporodilni pokret hrvatskega naroda z iskrenimi čustvi prijateljstva njeno navdušenje, vam Poglavnik, ki ste bili tudi v najtežjih časih pogumni zagovorniki ne neodvisnosti pa izražam tople čestitke italijanske vlade, naroda in tudi svoje. — Mussolini.

Poglavnik mu je odgovoril: Duce! Globoko ganičen se vam zahvaljujem, za čestitke, ki ste mi jih izrazili v vašem, kakor tudi v imenu fašistične vlade in plemenitega ita-

Grof Ciano

Grof Ciano je Poglavniku brzojavil: Na dan, ko hrvatski narod praznuje prvo obletnico svoje znova pridobljene neodvisnosti, želim izraziti vam, Poglavnik, moje najtopljše želje za bodočnost prijateljske Hrvatske, ki je povezana z Italijo s tako tesnimi in tovariškimi vezmi. Izvolite sprejeti tudi najboljše želje za vašo osebno ter moje priščne pozdrave. — Ciano.

Poglavnik mu je odgovoril: Ekscelencia, izvolite sprejeti izraze moje iskrene zahvale za vaše drage čestitke, ki ste mi jih poslali o priliki obletnice obnove hrvatske neodvisnosti. Hkratu se zahvaljujem za vaše široko razumevanje in uspešno delo, ki ste ga opravili za Hrvatsko v prvem letu njene neodvisnosti. — Ante Pavelić.

Obmejni promet med Madžarsko in Hrvatsko

Budimpešta, 15. aprila s. V Novem Sadu sta se včeraj sestali madžarska in hrvatska delegacija ter se pričeli pogajati o obmejnem prometu med obema državama.

Letalske nesreče

na švedskem

Stockholm, 15. aprila s. Na švedskem sta se pripetili včeraj dve smrti letalski nesreči. Prva mrtvi se je smrtno pojeval letalski častnik, opazovalce pa je bil nevarno poškodovan. V drugi nesreči je letalo letel prezsko in je zadelo v neki drug ter trčalo an tla. Ubit je bil en častnik.

Socialna politika Ljubljanske pokrajine

Število zavarovancev — Dnevna zavarovana
mezda — Draginjske razmere

Ljubljana, 15. aprila
Število zavarovanih delavcev v mesecu
februarju 1942 je znašalo pri Zavodu za
socialno zavarovanje 22.347, pri Trgov-
skem bolniškim in podpornem društvu
4.557, pri »Mercurju« 94, skupaj 26.998.

Število zavarovancev je napram januar-
ju 1942 padlo za 872. Brez dvoma bo vzrok
temu razmeroma ostra letošnja zima. V fe-
bruarju 1941 je pa samo OUZD imel 91.615
članov, ki so povečini odpadli na ozemlje
okupirano po Nemčiji in na nekoliko tudi
na ozemlje, ki ga je zasedla Madžarska.

Stalež vseh bolnikov je znašal približno
istotoliko kot v predhodnjem mesecu, to
je 855. Odstotek bolnikov je radi hude
zime zelo narasel in sicer na višino 3.17%.

Povprečna dnevna zavarovana mezda, ki
odgovarja približno dnevnemu zaslužku po-
vprečnega delavca, je v februarju znatno
narasla, kakor je razvidno iz sledeče ta-
bele:

	povpr. dnev. Prirast od	
Zavod za soc. zav.	L 1936 L 0.64	
Ustanova	zav. mezla jan. 1942	

Zavod za soc. zav.	L 1936	L 0.64
Trg. boln. in p. dr.	> 20.49	> 0.51
»Mercurj«	> 39.08	> 0.35

Kakor je razvidno iz gornjih podatkov,
so zaslužki nameščenecv, zavarovanih pri
Trg. boln. in podp. društvu in »Mercurju«
znatno večji kakor zaslužki delavcev, za-
varovanih pri Zavodu za soc. zavarovanje.
Zanimivo je, da so plače delavcev mnogo
bolj narasle, kakor pa plače nameščenecv.
Ta okolnost nam bo umiljava, ako pomisli-
mo, da so po uredbah Visokega Komisari-
ata odstotki povzraščanja delavskih plač bili večji
od odstotkov nameščenecv. To povi-
šanje je toliko bolj zanimivo, ker je raz-
merje ženskih delavcev, ki so slabše pla-
čani od moških, znatno naraslo. Ženski
zavarovanci predstavljajo v februarju 1942
celo 40.74% vsega staleža zavarovancev,
dočim je ta odstotek znašal leta 1922 samo
25.37%, leta 1940 pa 34.58%.

Povprečna celokupna dnevna zavarovana
mezda, ki odgovarja približno takozvani
delavni renti, to je zaslužku vseh delav-
cev, je znašala dnevno L 566.351.—, kar

znaša za cel mesec februar L 13.800.000.—.
Prispevki za bolezen, invalidnost, nezgodo,
Pokrajinsko delavsko zvezo, Pokrajinski
namestitveni urad, Inšpekcije dela in za
družinske doklade delavstvu so znašali za
mesec februar približno 23%, kar odgo-
varja znesku L 3.128.000.—.

Glede razdelitve zavarovane delavstva
na posamezne industrije omenjamo slede-
če: številčno najmočnejša je hišna služni-
čad z 3.631 zavarovanci. Njej sledi trgo-
vina s 3.070 zavarovanci, potem kovinska
industrija z 1.712 zavarovanci, denarni in
zavarovalni zavodi z 1.494 zavarovanci itd.
— V splošnem ni nobena industrija znatno
napredovala, pač pa je nekaj industrij znat-
no padlo: gradnje železnice, cest in vodnih
zgradb je nazadovala radi ostre zime za
— 541 zavarovancev, gozdno-žagarska in-
dustrija za — 150 zavarovancev in kočno
gradnje nad zemljo za — 133 zavarovancev.
Vse ostale industrije so ostale v fe-
bruarju glede na mesec januar tako rekoč
na isti višini.

V zvezi s statistiko o zaposlenosti de-
lavstva, o delavskih prejemkih, o zdrav-
stvenih razmerah itd., navajamo v slede-
čem nekaj podatkov o draginjskih raz-
merah in sicer na podlagi podatkov, ka-
tere je zbrala za mesec februar 1942 Po-
krajinska delavska zveza v Ljubljani. Po
podatkih Pokrajinske delavske zveze so ce-
ne življenjskim potrebščinam narasle v fe-
bruarju do sledečih maksimalnih zneskov:

goveje meso (pov- prečna cena)	od L	8.50 na L	8.95
mast	>>	15.40 >>	16.—
olje	>>	9.80 >>	12.50
krušna moka	>>	2.55 >>	2.60
koruzna moka	>>	2.15 >>	2.20
mleko	>>	1.75 >>	1.80
trda drva	>>	137.— >>	196.—
čebula	>>	2.— >>	2.50
korenje (rum.)	>>	0.80 >>	1.—
koleraba (rum.)	>>	0.70 >>	0.80
sol. (pov. cena)	>>	7.50 >>	7.70
špinača	>>	4.40 >>	5.—
sladko zelje	>>	1.— >>	1.20
karfiola	>>	3.25 >>	4.25
jabol. (p. cena)	>>	4.— >>	5.—
riž se je pocenil	>>	3.60 >>	3.20
milo se je pocen.	>>	10.— >>	4.50

Nova pojasnila k predpisom o porazdeljevanju tekstilnih izdelkov, obutve in oblačilnih predmetov

Dodatno k okrožnici Visokega komisari-
ata z dne 24. II. 1942, VIII. No. 30/61-42 se
izdajajo še sledeča pojasnila:

89) Zaročeni in novorojeneci (nabavnice).
Izkazji, ki jih sestavi prodajalec z naved-
bo množine izročene blaga in števila na-
kupnice, ne zadostujejo za izdajo nabavnice,
razen če trg. industrijska zbornica potrdi
njih avtentičnost na podlagi beležk, ki jih
prodajalec prilepih nakupnicah.

90) Tkanina za tehnične predmete, ki se
da gumirati.
Tkanina, ki se da gumirati za tehnične
predmete, pogrnjala za avtomobile in po-
dobno, se mora smatrati za racinirano,
ker se pred gumiranjem lahko uporabi za
izdelavo tehničnih predmetov ali pa za
drugačo rabo. Zato se mora njen nakup
pri industrijskih ali obrtnih vrstih po do-
ločilih okrožnice Vis. komisariata z dne 19.
I. 1942, VIII. No. 4776/205-41.

91) Dežni plašči iz gumirane tkanine.
Predlagane izpremembe k številu točk
takšnih predmetov se bodo mogla upošte-
vati ob morebitni reviziji tabele, ki je pri-
ložena naredbi Vis. komisariata z dne 8.
XI. 1941, Sl. list št. 512/90-41.

92) Muselin (število točk).
Brez vsakega oziroma na širino namenjeno
uporabo se število točk ravna po tabeli A.
skupini 5, postavki 5 glasom okrožnice Vi-
sokega komisariata z dne 13. I. 1942, VIII.
No. 30-12-42.

93) Veljavnost odrezkov v drugem
četrtemesečju.
Ugodnost, ki je bila dovoljena v čl. 11.
navodil z dne 8. XI. 1941 Sl. list št. 512/90-
41, se ne more raztegniti tudi na drugo
štirimesečje.

94) Zapora volnena in bombaževa
tekstilnega blaga. (Prenehanje obrta).
Tekstilno blago pod zaporo, ki izhaja iz
podjetij, ki ustavijo svoje obratovanje, se
smo prenesti samo na druge veletrgovine
ali na konfekcijske tvrdke, ki ne vrše pro-
daje občinstvu. Prenos je treba naznaniti
trgovinsko-industrijski zbornici, tako s
strani odstopajoče kakor tudi prevzemajo-
če tvrdke. Pri slednji mora ostati blago
pod zaporo. Dotične tvrdke se morajo poleg
tega ravnati tudi po predpisih za prenos
raciniranega tekstilnega blaga od grozista
na grosista. (Okrožnica z dne 16. XII.
1941, VIII. No. 4776/166-41).

95) Prodaja raznih predmetov na javni
dražbi.
Če stvari niso racinirane, se jih sme
prosto prodati; če so pa racinirane, če-
prav že rabljene, se jih sme na dražbi pro-
dati samo proti odvzemu točk. Če so racio-
nirane, bodisi, da so nove ali stare, ven-
dar pa slabem stanju, se smejo prodati brez
odvzema točk, če trg. ind. zbornica ugotovi,
da gre za zares poškodovane ali po-
kvarjene predmete, tako, da niso več za
promet.

Platneni tramsijski jermeni niso racio-
nirani, pač pa je treba te njene jermene
prodati trgovcem dotične stroke. Prodajalec
mora prodajo vezati na pogoji, da ku-
pec o svojem nakupu obvesti trg. indu-
strijsko zbornico; prodajalec naj pa s svoje
strani obvesti trgovinsko-industrijsko zbor-
nico o izvršeni prodaji. Isto velja za nad-
plate in ustrojene koče.

Racinirano tekstilno blago in obutev v
poštinih paketih, ki se prodajajo na javni
dražbi, se sme izročiti kupcu samo z od-
vzemom odnosnega števila točk.

96) Poškodovani tekstilni proizvodi
(število točk).
Prodaja začasnih robov ali poškodovanih
ostankov in odrezkov robov brez odvzema
točk, je dopustna smo, če c nenjenju blago

ni več za prodajo, vendar pa pod pogojem,
da ga prodaja tvrdka, ki je pooblaščen za
trgovino s ponošeno obleko.

Robovi, ki niso poškodovani, niso racio-
nirani samo tedaj, če njih širina ne pre-
sega 20 cm.

Glede števila točk ostankov primerjaj
okrožnico z dne 5. XII. 1941, VII. No.
4776/150-41.

97) Blago za podlogo matracov in blazin.
podloga za veliko in malo štepanje (nav-
darjenje). Število točk.

To blago spada pod postavko »tekstilno
blago za opremljanje in drugo neimenovano
tekstilno blago« skupine V št. 8 tabele A
in tja spadajo tudi moarirane in damasti-
rane tkanine, kakor tudi atlas opremlnih
tkanin; tafti se vključujejo v isto skupino
pod postavko št. 2 »druga tkanine letnega
tipa«, lesketajoče se blago pa med podlogo
iste skupine pod postavko 3.

98) Platno Olona.
Sme se uporabljati za tehnično kakor tu-
di za drugo rabo; torej ga ni smatrati za
vključenega v tabelo B. Če se želj z njim
oskrbeti zaseben potrošnik, se mora poslu-
žiti svoje osebne oblačilne izkaznice; če
pa si jo hoče nabaviti obrtnik za tehnično
uporabo, se mora ravnati po navodilih
okrožnice VIII. No. 4776/205-41 z dne 9.
I. 1942.

99) Tekstilno blago za halje in delovne
obleke. — Težko platno Olona za vozne
plahte, zložljive postelje itd.

Tekstilno blago za halje in delovne oble-
ke spada med tkanine drugega letnega ti-
pa» postavka 2, skupine V, tabele A. Če
je širše ko 70 cm in teže ko 100 g na te-
koči meter, tedaj spada pod postavko B (6
točk na tekoči meter). Težko platno Olona,
ki se da napraviti nepremičljivo, za vozne
plahte, zložljive postelje itd. in tkanine za
dežnike se smatrajo za tekstilno blago za
tehnično rabo in so zato neracinirane.

100) Copate s podplatji iz rabljenih plahit
in čevlji s podplatji iz regenerirane gume.
So racinirane in spadajo med obutev po
postavki 3, skupine 6, tabele A, ki je pri-
ložena naredbi Vis. komisariata z dne 8.
XI. 1941, Sl. list št. 512/90-41.

101) Grobo platno za moške obleke.
Spada v kategorijo konopljeve podlage
in torej ni racinirano glasom okrožnice
VIII. No. 4776/102-41 z dne 22. XI. 1941,
toč. III.

102) Domače (avtarkično) tekstilno blago.
Domače (avtarkično) tekstilno blago za
copate se smatra za blago, ki se z njim
vatra, ki v smislu okrožnice VIII. No.
4776/102 z dne 22. XI. 1941 ni racinirano.

103) Oblačila novorojenčkov.
Povoji in nadpovoji, kakor tudi plenice
so sestavni deli novorojenčkovega oblačila
in zato niso racinirani.

104) Uporabljane odrezkov.
Možnost, da se smejo odrezki uporabl-
jati v 1. četrtemesečju, 2. četrtemese-
čju, o čemer govori čl. 11. navodil z dne
8. XI. 1941, Sl. list št. 512/90-41, je omejena
na dobo, na katero se nanaša. Zato se ve-
ljavnosti odrezkov 3. četrtemesečja na tej
osnovi ne da raztegniti na 2. četrteme-
sečje.

105) Ovrtnice z la Laval (število točk).
Smatrajo se za navadne ženske ovrtni-
ce, ki so racinirane po postavki 19, 2.
skupine tabele A.

106) Serpe iz pletenega tekstilnega blaga
(število točk).
Tudi če so izdelane iz pletenega tekstil-
nega blaga, spadajo serpe in šali pod po-
stavki 21 in 22 I. skupine odnosno postav-
ki 18. in 19. II. skupine ali 9. postavko
III. skupine (okrožnica VIII. Noč 4776/102-
41 z dne 11. XII. 1941).

107) Liscuse, vrečice za prtiče, robe in
nočne srajce.

Liscuse, žensko oblačilo, podobno toalet-
nemu plašču, ki ga nosijo ženske ob bo-
lezni vrhu spalne srajce in ki sega do pasu
ter je izdelano iz tekstilnega blaga za pe-
rilo, se imajo primeriti z oplačjem, navede-
nim pod postavko 4 II. skupine tabele A.
Niso racinirane vrečice pa prtiče, robe in
nočne srajce.

108) Domača (avtarkična) obutev z gornjim
delom iz kožne skorje.

Domača obutev z gornjim delom iz kožne
skorje, pridobljene iz sedežev razdrtih av-
tomobilov je racinirana, ker se pri njih
izdelavi uporablja koža, čeprav iz od-
padkov.

109) Posteljne odeje (število točk).
Posteljne odeje v velikosti 190x230 cm
ne spadajo med odeje za eno ležišče, tem-
več pod postavko 1 črke C skupine IV, ta-
bele A.

110) Mreža za zastiranje.
Spadajo med opremljeno tekstilno blago po
postavki 8 V. skupine tabele A.

111) Tekstilno blago krzenskega tipa, afri-
ško platno, morsko platno, kašmirske plat-
no za predpasnike.
Tekstilno blago krzenskega tipa se v po-
gledu raciniranja uvršča med »volneno ali
tipizirano volneno tekstilno blago« po po-
stavki 1, V. skupine; morsko platno za
ženske obleke pa pod »drugo tekstilno bla-
go« (poletne vrste) postavke 2, v isti sku-
pini I — A (4 točke na meter); kašmirske
crno za predpasnike po pisarnah pa po po-
stavki 1 B v isti skupini (6 točk na me-
ter).

112) Umetne vezanine (raciniranje).
Kako je treba obravnavati vezano tek-
stilno blago, je določeno v okrožnicah VIII.
No. 4776/182-41 z dne 22. XI. 1941, toč. VI.
in VIII. No. 4776/212-41 z dne 7. I. 1942, to
se pravi izvezeno tekstilno blago se sme
prosto prodajati samo tedaj, če prevladuje
izvezen del, t. j., če se razteza čez polo-
vico tkaninske površine in je tkanina ro-
čno vezanje.

113) Uporabljanje osebne oblačilne izkaz-
nice v drugem četrtemesečju.
Olajšava, ki jo je dovoljeval 3. odstavek
rka A in 2. odstavek črke B v čl. 11. na-
redbe Visokega komisariata z dne 8. XI.
1941, Sl. list št. 512/90-41 se ne sme raztegniti
na II. četrtemesečje raciniranega leta.
Ta olajšava je bila tedaj dovoljena z ozi-
rom na bližajočo se zimo tako v inte-
resu potrošnikov, ki so se morali preskret-
bi s težkim blagom, katerega vrednost v
točkah je presegala število odrezkov, upo-
rabljenih v četrtemesečju, kakor tudi v
interesu trgovine, da se z odnosnim
zmanjšanjem števila odrezkov prepreči za-
stoj trgovine v tretjem četrtemesečju.

114) Domači sukanec (avtarkičen) — (ra-
ciniranje).
Je raciniran kakor vsaka druga vrsta
sukanca.

115) Obutev, ki je prišla iz mode (število
točk).
Ne dovoljuje se nikakoli izprememba v
obračunavanju točk za obutev, ki ni več v
modi, ker se ravno tako lahko prodaja ob
neizbežnem zmanjšanju surovin.

116) Blago za šolske vaje učenj v šolah
za ročno tkanje.
Možnost nabavljati si potrebno tekstil-
no blago za šolske vaje učenj v smislu
okrožnice VIII. No. 4776/154 z dne 11. XII.
1941 se ne sme raztegniti na šole za ročno
tkanje za rokodelsko obrt.

Zato si morajo potrebno blago za vajo
na omenjenih šolah priskrbeti učenke sa-
me.

117) Zavese za modele in mreže za zaščito
pred mrčesom.
Spadajo med tekstilno blago za tehnično
uporabo, niso racinirane. Če vsebujejo
nad 20% bombaža in se nahajajo pri pro-
izvajalcih ali grosistih, je njih priprustev
v potrošno odvisna od tega, da Visoki ko-
misariat dovolji njih oprostitvev od zapore.

118) Tekstilno blago iz tipizirane volne do-
mačega vlakna za obšivanje obutve in nad-
plavov.
Takšno žametno tekstilno blago iz doma-
čega vlakna spada med »tkanine iz tipizir-
ane volne« pod št. 1 skupine V, tabele A.

119) Število točk pliširanega tekstilnega
blaga za otroke.
Spada med tekstilno blago za osebno pe-
rilo, po postavki 4 skupine V, tabele A (po
3 točke na tekoči meter).

120) Pogrnjala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

121) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

122) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

123) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

124) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

125) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

126) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

127) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

128) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

129) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

130) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

131) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

132) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

133) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

134) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

135) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

136) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

137) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

138) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

139) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

140) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

141) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

142) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

143) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

144) Pogrnljala za likanje in konjske
plahte. (Število točk).
Uporablja se istotako število točk kakor
za posteljne odeje, kakor omenjeno pod
št. 3 in 32 pojasnil z dne 24. II. 1942, No.
30/61.

Iz sodne dvorane

Razprave proti navijalcem cen — Obtoženca sme sodišče obsoditi, čeprav ni prisoten

Ljubljana, 15. aprila

»Ne sprejemam,« je napisala Francka P. na sodno vabilo k razpravi in nedvomno mislila, da je a tem odvrnila od sebe vse posledice, ker je nekdo na ljubljanskem trgu prodajala radić cikorijevce dražje, kakor je bila takrat predpisana maksimumna cena. Toda Francka se je ušla in če ni odgovorna za ceno, ki jo je baje narekovala njena gospodinja, bi bila ravna la pametneje, da bi se vabila sodišča odzvala. Razprava proti njej se je namreč kljub njeni odsotnosti vršila in ker je državni tožilec dr. Lučovnik vztrajal pri obtožbi, jo je sodnik so sporn obso di na 200 lir kazni po čl. 8—10 uredbe o cenah. Cena radiću je bila ob času dejanja predpisana po 4 lire kg, Francka pa ga je prodajala po 6 lir.

Še eden, ki ni prišel

Sodnik je nato klical trgovca Josipa V., ki se tudi ni odzval, dasi je prejem vabila podpisal. Obtoženec je lani prodal neke volnene pletenine, za katere trdi obtožnica, da so bile prodane s prekomernim in previsokim dobičkom. Na ponedeljski razpravi je bil glede običajne višine dobička, ki je dovoljen za tako blago, zaslišan izvedenec Josip Medved. Izjavil je, da je bil običaj, da ima trgovec pri takem blagu od 40 do 60 % dobička, lahko pa tudi 100, če je blago modno. Vendar pa ni bilo nobenih obveznih predpisov in so trgovci mogli imeti še višji dobiček.

Toženi trgovci je namreč staro blago izenačil v ceni z novim in ga tako pri enem predmetu podražil za 138 %, pri drugem pa za 89 %. Ker je nedvomno že v dinarskih cenah imel precejšen dobiček, je tako blago podražil dvakrat. Ni dopustno, da trgovci staro zalogo blaga izenači v cenah z novo. Sedaj je pri pleteninah predpisan za grosiste 8 do 15 % dobiček, za detaliste pa 20 do 30 %. Razprava je bila preložena, da se zasliši glede nekih okolištin tudi obtoženec.

Pomaranče in limone je »shranila« v izložbo

Trafikantinja A. Z. je v svoji majhni trafiki prodajala včasih tudi bombone, pomaranče in limone.

Zadnje čase pa je opustila, kakor navaja sama, prodajo pomaranč in limon, vendar jo je prav pri tem blagu zalotil nadzorstveni organ pri previsokih cenah. Bilo pa je po njeni izpovedi takole:

Kupila je 2 kg pomaranč in 10 limon za svojega bolnega moža. Ko je prišla domov, je še pred posetom v bolnici morala v vseh trafikah na naša primernega prostora. Kam bi stresla pomaranče in limone iz aktove, ki jo je potrebovala za nakup tobaka, jih je odložila kar v izložbeno okno. Po njenem odhodu je prišla domov njena hčerka, ki sama o sebi zatrjuje, da se dobro razume na »šefte«, ker je včasih pomagala mami, sedaj pa se je posvetila bolj plemenitim nalogam. Kmalu za njo je k trafiki prišel tudi nek »debel« mitničar, ki je hčerko opozoril, da na pomarančah in limonah ni cen ter da bo kaznovana, če ne bo napravila »numeracij«. Hčerka, da odvrne nevarnost, je brž napisala cene za pomaranče 1 lro oziroma 1.20 lro po komadu, za limone pa 0.60. Storila je po lastni presoji, ne da bi se držala kakšne kalkulacije, ali pa morda cen predpisanih z maksimumnim cenikom. Za te ji ni bilo znano, ker se sedaj več ne zanima za trgovske posle. Toda čez pol ure je prišel nadzorstveni organ in ker so bile označene višje cene, kakor jih je tedaj določal maksimumni cenik, je trafikantinja prijavila.

Obtoženca je jokaje zatrjevala, da ni imela namena prodati pomaranč in limon

in da so bile res namenjene za njenega bolnega moža. Zagrešila je vse skupaj njena hčerka pod vplivom omenjenega »debelga« mitničarja. Sodnik njenemu zatrjevanju ni hotel brez daljšega verjeti in da pojasni dejanski stan, ji je naročil, da v teku 8 dni poizve za ime in naslov omenjenega debelega mitničarja ter ga sporoči sodišču. Zaslišan bo kot prič, nakar se bo zadeva odločila.

Bila je tako huda zima, da ni bilo nič jaje

Tako je zatrjevala neka prekupčevalka doma iz št. Ruperta na Dolenjskem, ko pa jo je zaslišal nadzorstveni organ, jih je v neki veži v Ljubljani imela naprodaj 400. Hotela je imeti po 2 liri za jajce, med tem ko je bila takrat cena določena po 1.75 lre.

Zenica je zatrjevala, da jih je plačala na Dolenjskem sama po 2 lre in da je v vialu slišala, da se smejo prodajati po 2 lre. Dasi bi jih bila prodala brez dobička, se je hotela vendarle držati te »predpisane« vialu slišane cene. Bila je obsojena na 200 lir denarne kazni ter na plačilo povprečnine v znesku 100 lir. Osnova za njeno obsodbo je bil sicer čl. 7. uredbe o cenah, poleg tega pa je sodnik upošteval tudi § 21. k. z. in ker je kmečkega rodu ter se na uradne predpise ne more spoznati tako dobro, jo je izjemoma obsodil samo na denarno kazen.

Ostra kazen za vrsto prestopkov

Nadaljevala se je nato pred časom prekinjena razprava proti Ivanu in Vinku J. trgovcem z Viča. Oba sta bila tožena, da sta prekoračila predpise maksimumnega cenika pri prodaji cele vrste predmetov, razen tega pa da sta prodala tudi neke racionalizirane predmete brez zadevnega odreza nakaznice.

Na večerajšnji razpravi je bil najprej zaslišan izvedenec glede cen za čaj z rumom in sortirano vino »Veronac«. Cena za čaj z rumom je bila predpisana v gostlinah II. kategorije na 1.20, za vino pa 9.10 liter, k čemur je gostilničar pristal še 10 % dobiček, tako da je smel vino prodajati po 10 lir liter. Ovaditelj zaslišan kot prič, je trdil, da je plačal za čaj 3 lire, za 2 deci vina pa 1.90. Toda služkinja, ki ga je postregla, je njegove trditve zanikala in trdila, da je plačal za čaj samo 1.20 lre, glede vina pa navedbah izvedenca pa itak ni bila prekoračena cena.

Obtoženi Vinko je prodal S. I. 2 kg sladkornja, menda po 20 lir. Dal mu ga je iz količine, ki so jo dobili na razpolago za potrebe gostinskega obrata. Zatrjuje, da mu je kupec sam ponudil dražjo ceno in da mu je bil denar vsiljen. Sladkor je seveda prodal brez oddaje odrezkov z živilske nakaznice. Tudi s petrolejem se je trgovalo. M. D., ki je svoje izpovedbe večkrat izpreminjal, je dobila od obtoženega Vinka 2 litra in pet osmi petroleja po 28 lir liter. Priča je zatrjevala, da se je obvezala, da bo petrolej vrnila in da to ni bila prava kupčija, ker je šlo za neakovo uslugo. Petrolej mu je kasneje tudi res vrnila, toda sodnik se njenemu mnenju, da ni šlo za kupčijo, ni pridružil glede na to, da je za petrolej plačala določeno ceno.

Oba obtoženca sta imela zagovornika, ki je priedal za popolno oprostitev starejšega Ivana, med tem ko je za mlajšega predlagal milo kazen. Sodnik je Ivana dejansko oprostil, ker je bil mnenja, da ga za čaj in vino ne zadene krivda. Vinko pa je bil zaradi prodaje masla, sladkornja, petroleja obsojen po čl. 7. uredbe o cenah in čl. 6. naredbe Visokega Komisarja v zvezi s paragrafom 30. k. z. na 10 dni zapora in 1000 lir denarne kazni. Razen tega mora plačati tudi 250 lir povprečnine.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
Predstave ob delavnikih ob 16. in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA • TELEFON 22-41
Globoka ljubljenska drama po slovitem romanu A. Tordella

Zakonski možje
Amedeo Nazzari — Mariella Lotti — Roberto Villa — Irma Gramatica
Film odlikovan na mednarodni razstavi!

KINO UNION • TELEFON 22-21
Vojaška špijunaža med bivšo Avstro-Ogrsko in rusko Rusijo!

V špijskoni družbi
V glavnih vlogah: Pal Javor in Klari Tolnay

KINO SLOGA • TELEFON 27-30
Ken Maynard in njegov konj Tartan v kovbojskem filmu:

Tarzanov upor
Kot dodatek kulturni film »IGLU«, zanimivosti iz življenja Eskimov.

—lj živliski trg. Zelenjadni trg je oživel kakor le redko ob tem času. V primeri s sorazmerno dolgo zimo je trg že nenavadno dobro založen z domačo zelenjavo. Tako Trnovčanke zalagajo trg že z lepo berivko. Spinače je že toliko, da je včasih prodajalke ne morejo niti vse prodati. Se več je motovilca, res na izbiro. Dovolj je zelenega radiča, ki tudi včasih ostaja neprodan. Mnogo je regrata in gospodinj so že postale izbirične ter raje kupujejo drugo, čeprav malo dražjo zelenjavo. Med prvimi domačimi pridelki je treba omeniti tudi rdečo redkvico, ki jo tudi prodajajo Trnovčanke. Da je zdaj trg tako dobro založen z domačo zelenjavo, je treba pripisovati predvsem primernim cenam. Prodajalke so prejšnje tedne in zlasti še pozimi vedno lahko razprodale naglo vso zelenjavo. Veliko povpraševanje po zelenjavi je začelo privedati številne prodajalke. Zelenjadarji so pridelali tudi precej zelenjave v toplih greдах, ker so vedeli, da bodo zgodnji pridelki šli dobro v denar. Pridelali so pa tudi še doslej mnogo sadik, ki jih je od dne do dne ved napredaj. Razen tega je zdaj mnogo napredaj tudi uvožene zelenjave in zato kupovalci ne razgrajajo tako hitro domačih pridelkov. Med vsem domačim blagom na trgu gre še vedno najbolj v denar kisló zelje. Branjevi so zdaj precej dobro založeni tudi z oranžami.

—lj V okolici huda slana. Ponoči se je precej ohladilo. Včeraj pooldne ni bilo tako toplo, ker se je oblačilo in ker je še pihala precej močna brja. Tudi pršlo je od časa do časa. Ponoči je pa bilo povsem jasno, zato se je tudi v mestu ohladilo do ledišča, med tem ko je bilo v okolici še za nekaj stopinj mrzleje. V mestu je bila davi le tanka slana, med tem ko so bili v okolici travniki, njive in vrtovi pobeljeni z debelo slano.

—lj Slovenski mojster na orglah monsignor Stanko Premrl, ki deluje kot redni profesor za orgle na naši Glasbeni Akademiji, je našemu občinstvu znan kot najodličnejši slovenski orglar, ki je izvajal že nešteto javnih orgelskih koncertov ob najrazličnejših prilikah in na najrazličnejših cerkvenih orglah. Žal, da nimamo pri nas tega veličastnega instrumenta v kaki koncertni dvorani, ker bi se potem te vrste koncerti prav gotovo bolj razvili kot so se do sedaj. V bližnji bodočnosti bodo morali poklicni faktorji skrbeti tudi za to, da dobi ena izmed naših koncertnih dvoran tla veličastni instrument in da bo tako omogočena popolna predpisana izvedba raznih oratorijev in kantat, v katerih se zahtevajo obilgane orgle, ki poleg orkestra izredno veličastno vplivajo na poslušalca. Kakor rečeno bo nedeljski orgelski koncert monsignorja Premrla v Ljubljanski stolnici in na njem bo izvajal dela iz italijanske in slovenske glasbene literature. Začetek koncerta bo ob pol 7. uri zvečer. Predprodaja vstopnic v Knjižarni Glasbene Matice.

u— Za shrambo radijskih sprejemnikov po zadnjem sklepu mestna občina ne pobira nobenega hranbenega prispevka, da torej lastniki radijskih aparatov ne bodo imeli sedaj nobenih stroškov. Včerajšnji terek so v II. nadstropju stare cukrarn pri komisijski nagdi prišli na vrsto lastniki z zaporednimi številkami od 1 do 300, ker so komisije prav nagdi poslovala, opisovale in cenile v shrambo prinešene aparate. Današnje sredo 15. t. m. naj prinese svoje aparate predvsem zamudniki ter lastniki s številkami 300 do 600, saj sprejemanje gre tako naglo od rok, da bo vsakdo, kdor ima številko, lahko najpozneje že naslednji dan oddal aparat in dobil zanj potrdilo. Zato pa lahko prinese svoje aparate vsi že tudi tisti dan, ko so dobili pri magistratnem vratarju tiskovino za izjavo in zaporedno številko oddaje. Kdor se ni vložil na Kr. kvesturi prošnje za dovoljenje, da sme aparat obdržati, ali je sploh ne namerava vložiti, ta naj nikakor ne oddaja in gre takoj k vratarju na magistrat po tiskovino za izjavo in številko vrstnega reda, da bo pri oddaji aparatov v stari cukrarni hitro opravil in ne bo zadnje dni prevelike gneče. Kdor je pa prošnjo vložil ali jo namerava vložiti, naj pride k magistratnemu vratarju po tiskovino in številko šele po 20. aprilu. Spet pa opozarjamo, da je vsak sam odgovoren za posledice, kdor v predpisnem času ne bi oddal svojega aparata. Izgovora ne bo nobenega, saj pri vratarju na magistratu lahko dobite številko za vrstni red oddaje ves dan, komisije v stari cukrarni pa tudi sprejemajo aparate v shrambo brez presledka od 8. do 20. ure vsak dan.

u— Diplomirana sta bila na pravni fakulteti ljubljanske univerze gg. Miljenko Faval iz Ljubljane in Ivan Mihevc iz Novoga mesta. Cestitamo!

—lj Semenski krompir za Ljubljano, ki je nakazila zanj strankam dal mestni godarski urad, je Gospodarska zveza že spet dobila ter ga bo današnje sredo 15. tu m. tudi spet oddajala v skladišču Prévoda v Malstrovu ulici št. 10 (Osrednje mlekarne). Tja naj danes od 8. ure dopolne dalje pridejo z denarjem in vrečami, zlasti pa z gospodarskem uradu dobljenimi nakaznicami samo oni z začetnimi črkami A, B in C. Opozarjamo pa stranke, ki se njih imena začnejo z drugimi črkami, naj današnje sredo še ne hodijo po semenski krompir, saj bo o pravem času

objavljeno kdaj pridejo na vrsto. Dolgo jim ne bo treba čakati, ker je krompir že na potu in v kratkem prispe v Ljubljano.

—lj Petdeset uspešnih umetnin so priznani likovniki: Gaspari, Šantel, Smrekar, Sajevec in Smerdu postavili na ogled v Obesnelovi galeriji. Maksim Gaspari je razstavil 13 novjših del, ki vzbujajo resnično pozornost. Njegova dela so: Medvedova svatba, Gugalnica, Stehvanje pri Ziljanih, Legenda pastirjev, Glava deklice, Desetnik in desetnica, Koledniki, Slovo, Portret v narodni noši, Začetek in konec, Bled pred 100 leti, Veliki petek in Deklica s pečo. V Gasparjevih umetninah je zajet del našega življenja v vsej svoji pristnosti in prisrčnosti. Občinstvo opozarjamo, da bo razstava odprta le še kratek čas, zato naj vsak pohiti z ogledom uspešnih umetnin.

—lj Refoško, pinot, verono, izvrsten muškatelec in dobro kuhinjo nudi gostilna Lovšin.

Naše gledališče

DRAMA

Sreda, 15. aprila, ob 17.30: »Konto X«. Red B.

Četrtek, 16. aprila, ob 17.30: »Voda«. Red Četrtek.

Petek, 17. aprila, ob 15: »Konto X«. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.

Sobota, 18. aprila, ob 17.30: »Ifigenija na Tavridi«. Izven.

Bernauer in Oester: »Konto X«. »Veselo igra v treh dejanjih, o ljubezni in drugih nemoderih rečeh.« Avtorja sta orisala z obiljo humorja obubožno aristokratsko rodbino, ki živi na račun skrivnostnega konta X ne da bi to vedela. Spiritus agens vsakega dejanja je originalni pisarniški vodja Srakoper, komična vloga, ki je os vse igre. Igrali bodo: Gorinškova—gospo Alkano, Starčeva — njeno hčera Uli, Blaž — sina Oskarja, Bratina — očeta, Nakrst — dr. Solarija, Gorinšek, Srakoperja, Košič — Piskurja, restavraterja, Rakarjeva — njegovo ženo, Košuta — bančnika Zamorska, Križarjeva — sobarico, R. Stritarjeva — strojepisko. Režiser: Milan Košič.

Uprava Narodnega gledališča sporoča članom godbe, ki sodeluje v »Vodi«, da imajo v četrtek ob 12. uri v Drami vajo. V Goethejevi »Ifigeniji« bo igrala naslovno vlogo v soboto Mileva Boltar-Ukmarjeva. Predstava bo izven abonmaja.

OPERA

Sreda, 15. aprila, ob 17: »Orfej in Evridika«. Red Sreda.

Četrtek, 16. aprila, ob 16.30: »Faust«. Red A.

Ch. W. Gluck: »Orfej in Evridika«. Peli bodo: Orfeja—Golobova, Evridika—Vidaličeva, Amorja—Kubešjeva. Dirigent: D. Zebre, režiser: C. Debevec, zborovodja: R. Simoniti, koreograf: inž. P. Golovin.

Ch. Gounod: »Faust«. Zasedba bo sledeča: Faust—Franci, Margareta—Heybaiova, Mehist—Popov, Valentin—Janko, Marta—Golobova, Siebl—Polajnarjeva, Wagner—Dolničar. Dirigent: D. Zebre, režiser: C. Debevec, zborovodja: R. Simoniti, koreograf: inž. P. Golovin.

V nedeljo bo nastopila prvič sopranistka Nada Stritarjeva v partiji Amorja v Gluckovi operi »Orfej in Evridika«. Začetek predstave, ki bo izven abonmaja, bo ob 17.30 uri.

Radio Ljubljana

ČETRTEK, 16. APRILA 1942-XX.

7.30 Poročila v slovenščini. — 7.45 Laha glasba — v olmoru napoved časa. — 8.15 Poročila v italijanski. — 12.15 Trio Emona. — 12.40 Trio Ambrosiano. — 13.00 Napoved časa — Poročila v italijanski. — 13.15 Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.17 Radijski orkester pod vodstvom dirigenta D. M. Šijanec izvaja orkestralno glasbo. — 14.00 Poročila v italijanski. — 14.15 Izmenjalni koncert z Nemčijo. — 14.45 Poročila v slovenščini. — 17.15 Duo Lampmann-Brugger. — 19.30 Poročila v slovenščini. — 19.45 Pisana glasba. — 20.00 Napoved časa — Poročila v italijanski. — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. — 20.30 Pesmi vojnega časa. — 20.40 Prenos iz gledališča Vitt. Emanuela iz Torina: drugo in tretje dejanje Lohengrina, romantične opere Richarda Wagnerja. V odmoru: Predavanje v slovenščini. Po operi: Poročila v italijanski.

PETEK, 17. APRILA 1941-XX.

7.30 Poročila v slovenščini. — 7.45 Operna glasba. — V odmoru (8.00) Napoved časa. — 8.15 Poročila v italijanski. — 12.15 Koncert sopranistke Pavle Lovsetove (pri klavirju Marijan Lipovšek). — 12.40 Koncert violinista Virgilja Bruna. — 13.00 Napoved časa. — Poročila v italijanski. — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.20 Orkestralno glasbo vodi dirigent Petralia. — 14.00 Poročila v italijanski. — 14.15 Radijski orkester pod vodstvom dirigenta D. M. Šijanec, s sodelovanjem violinista Karla Rupla. — 14.15 Poročila v slovenščini. — 17.15 Komorni zbor vodi dirigent D. M. Šijanec. — 17.40 Kvintet harmonik. — 19.00 »Govorimo italijansko« — prof. dr. Stanko Leben. — 19.30 Poročila v slovenščini. — 19.45 Na harmoniko igra Vlado Golob. — 20.00 Napoved časa — Poročila v italijanski. — 20.20 Ko-

mentar dnevnih dogodkov v slovenščini. — 20.30 Pesmi vojnega časa. — 20.45 Prenos iz severne Afrike: Med borečimi se Četami na cirenajškem bojišču. — 21.15 Simfonični koncert volti dirigent Karl Schunricht s sodelovanjem čelista Henrika Maniardijsa. V odmoru: Zanimivosti v slovenščini. — 22.45 Poročila v italijanski.

Tretjič pred oltar z isto ženo

Zelo zanimivo zakonsko življenje ima neki muzar v Budimpešti. Njegov primer nudi vpogled v nešteto možnosti, ki jih nudi življenje. Čudni muzar se je namreč te dni tretjič poročil z isto ženo, od katere se je bil že dvakrat ločil. Pred dvema letoma sta se poročila. Kmalu sta pa spoznala, da ne moreta spraviti svojih značajev v sklad za mirno sožitje. Pa sta se ločila zaradi nezdružljivosti značaja. Ni minilo dolgo, pa je spet prevladala stara ljubezen. Drugič sta stopila pred oltar in s prislego zvestobo. Po nekaj tednih sta že bila spet narazen. Toda zdi se, da jima je zapisala usoda skupno življenjsko pot. Pred par tedni sta se spet dogovorila za skupno življenje. Tretjič sta stopila pred oltar, tretjič sta si objubila večno zvestobo. Krepko sta se zaobljubila, da bo tretja prisega pomagala in da ne pojmeta več narazen.

Na smrt obsojeni filipinski komunisti

Tokio, 15. aprila 5. Pred vojaškim sodiščem je bilo v pokrajini Panbangi na Filipinih obsojenih na smrt 5 filipinskih komunistov zaradi sabotažnih dejanj na plan-tažih. Bili so že usmrčeni.

SUMLJIV ZAJEC

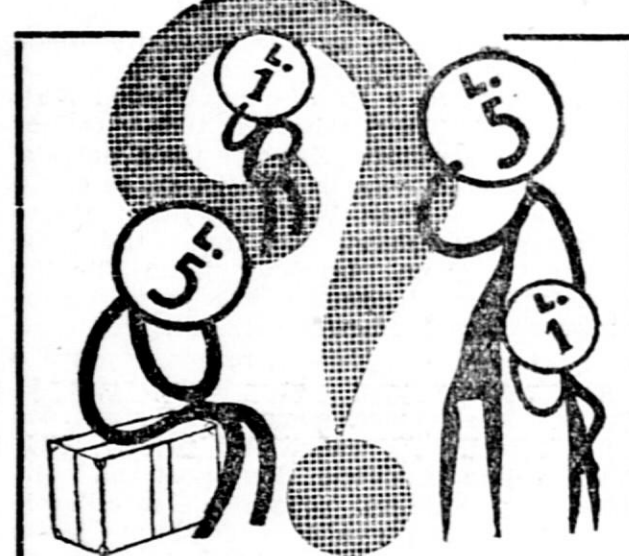
Gost: Ali je tvoj očka sam ustrelil zajca?

Sinko: Da, ker je požrl naše kanarčke.

MALI OGLASI

2 ČEVLJARSKA POMOČNIKA
za mešano delo se sprejmeta takoj. Alojz Pugelj, Rožna ulica 3.

so strupene ter kvartirajo in starajo lica. Ambrozeva medica pa Vam ohrani svežost, lepoto in gladko kožo. Pristno dobite le v Medarni — Ljubljana, Zidovska ulica 6.

Vacanze felicie eterne per 12 lire Srečne, večne počitnice za 12 lir

possono allietare tutta la tua vita se, acquistando un biglietto della Lotteria di Tripoli, sarai tra i fortunati vincitori di qualcuno dei grossi premi che verranno estratti in Roma il 10 Maggio p. v. La fortuna sorride a chi le va incontro. Socchiudile la porta della tua casa, acquistando qualche biglietto della Lotteria, perchè, volendo, possa entrarvi. Non rischi che 12 lire!

lahko Te osrečijo vse Tvoje življenje, če kupiš srečko Loterije Tripoli, in boš med zadovoljnim dobitniki ene obilnih premij, ki bodo izrečane v Romi dne 10. maja t. l. Sreča se nasmehe onemu, ki ji gre nasproti. Odprl ji vrata svoje hiše s tem, da si nabaviš kako srečko Loterije, da bi sreča smuknila v hišo, če Ti je naklonjena. Tvegaš samo 12 lir!

LOTTERIA DI TRIPOLI

DNEVNE VESTI

— Vojno stanje in pravni položaj med Italijo in raznimi evropskimi in izven evropskimi državami. »Agenzia d'Italia e dell'Impero« objavlja seznam evropskih in izvenevropskih držav, s katerimi je Italija glede na vse učinke v vojnem stanju, oziroma s katerimi obstojajo posebna pravna stanja. Vojno stanje obstoja med Italijo in Veliko Britanijo, njenimi dominijami, kolonijami in teritoriji, ki so pod angleškim mandatom, med Italijo in SSSR. Združeni državi Severne Amerike, Guatemalo, Panamo, Kubo, Haitijem, San Salvadorjem, San Domingom, Nikaraguo, Hondurasom, Kostariko, Čangajškovo Kitajsko, Nizozemsko Indijo in Belgijemskim Kongom. Države, s katerimi Italija ni v vojnem stanju, temveč je z njimi sama prekinila diplomatske odnose: Egipt, Irak, Brazilija, Mehika, Kolumbija, Venezuela, Peru, Urugvaj, Paragvaj, Bolivija in Equador. Državi, s katerimi so diplomatski odnosi samo odloženi, sta: Iran in Saudova Arabija. Glede Francije, njenih kolonij, protektoratnih teritorij in mandatov se vojno stanje sicer nadaljuje, vendar je v veljavi poseben režim premirja. Pogodbe in trgovinski dogovori med Italijo in Grčijo so prenehali z nastopom vojne, kasneje pa je bil uveljavljen iz teh dogovorov zopet tisti del, ki se nanaša na carinske določbe. Ukinjene so tudi vse pogodbe in trgovinski dogovori sklenjeni z bivšo Jugoslavijo, ker se je ta država razdružila. Kar se tiče Hrvatske, so v veljavi posebni sporazumi, sklenjeni 18. V. 1941.

Zakladni boni bodo izrečani 20 t. m. Finančni minister razglasa, da bo ponedeljek 20. t. m. pričelo žrebanje nagrad v znesku milijona in pol, nakazanih za zakladne bone 28 serij, ki zapadejo 15. febr. 1949. Izrečanje nagrad v manjših zneskih bo naslednje dneve.

— Kreditiranje kmetijstva v Južni Italiji. Najuglednejši denarni zavod na teritoriju Južne Italije, zlasti kar se tiče podpiranja kmetijstva s potrebnimi proizvajalnimi krediti, je Banco di Napoli. Ta zavod razpolaga s številno mrežo podružnic in drugih svojih poslovalnic. Skupno ima v Južni Italiji 202 podružnic, 238 občinskih poslovalnic za agrarni kredit in 71 kmečkih poslovalnic, ki so pooblašene za dajanje kmetijskih kreditov. Lani je vsota odobrenih kreditov dosegla 2.007.000.000 lir. Podpora na pridelke je bilo denih za 1.798.000.000 lir, podpora agrarnim zdru-

ženjem za posojila v naravi in za razne predjume 83.000.000 lir, običajnih predujmov za vodstvo kmečkih obratov je bilo danih za 91.000.000 lir, posojil za nakup živine, strojev in raznih drugih podpor za 36.000.000 lir. Lani je bilo odobrenih milijardskih operacij za okoli 50.000.000 lir in skupno odobrenih posojil za 314.000.000 lir.

— 221 milijonov lir je določenih za poljedelske delavce za l. 1942 in sicer so posamezni zneski razdeljeni sledeče: 163 milijonov lir za zdravniško in bolniško pomoč, 52 milij. lir za odškodnino, 4 milij. za zdravstveno kontrolo in ambulatorije, 1.500.000 lir za specialna zdravljenja.

— Redek Petrov blagor. Pri Capo Noli so zajeli ribiči na ribiški ladji Ivana Tosija ogromnega ribaka, ki je tehtal 250 kg. Dolg je bil več ko dva metra.

— Smrt znanega sodnika. V Milanu je umrl v lepi starosti 82 let upokojeni generalni pooblaščenec apelacijskega sodišča Vincenc De Michele. Dolgo vrsto let je služboval v Pugliji. Pokojnik je užival v pravnih in sodnih krogih velik ugled.

— Združenje trgovcev Ljubljanske pokrajine opozarja svoje člane, trgovce z živili, da dvignejo nov cenik za sir.

— Zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani sporoča svojim članom, ki stanujejo v krajih Zg. Šiška, Koseze, Dravice, Podutik, Dolnice, Kamna gorica, Zapuže, Poljane, Glince itd. in se ne morejo poslužiti zdravniške pomoči v zavodnem ambulatoriju, da ordinira g. dr. Rupnik vsak torek in petek od 10. do 12. ure v tovarni »Stora«. V nujnih slučajih in ko gre za zdravniški obisk na domu člana ali svojca, se pokliče zdravnik lahko tudi telefonično na štev. 44-62. Gosp. dr. Rupnik Vilko stanuje v Šiški, Knezova ulica 37.

Iz Ljubljane

—lj Smrt dobre matere. Po dolgem bolehanju je umrla v Trnovem v Cerkveni ulici 76 let stara Marija Jesenko, roj. Učak, vdova po bančnem uradniku. Bila je vzor dobre, skrbne matere, ki je živela vedno le za svoje otroke. Za njo žalujejo tri hčere in sin. Dve hčeri, ga. Cirila Mavrič in ga. Helena Trtnik sta zaposleni v Narodni tiskarni, gospa Cirila še okrog 30 let. Blago pokojnice bodo pokopali jutri ob 16.; pogreb bo z Zal ob kapelice sv. Jakoba. Blag ji spomin, sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

Marija Jesenko
roj. Učak
vdova bančnega uradnika

Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, dne 16. t. m., ob pol 5. uri popoldne z Zal, kapelice sv. Jakoba, na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 14. IV. 1942.

GLOBOKO ŽALUJOČE RODBINE: JESENKO, MAURIC, TRTNIK

Zanimiv ljubljanski velikonočni običaj

„Bombardiranje“ v „turški jami“ pri Sv. Krištofu na velikonočni ponedeljek je bilo baje spomin na pregnane Turke

Ljubljana, 15. aprila

Bolj živo je ustno izročilo na turške čase na deželi med ljudstvom kakor v mestih. Podočeljsko ljudstvo pač živi bolj pod vplivom starih izročil, ki mu nadomeščajo v velikih meri čtivo in ker je tudi bolj tesno zvezano s preteklostjo; spoštuje tradicijo in med njim uživajo starejši ljudje večje spoštovanje.

Spomin na turške vojne v Ljubljani

Na turške vojne pa spominjajo mnoga izročila in spomini tudi na meščane. V šentpetrski cerkvi se vedno lahko čitate spominsko kamnito ploščo z napisom: Anno 1472 den 3. junius ist diesse Gotteshaus St. Petri. Ffarckirche der Stadt Laibach. von dem Erbfeind christlichen Namens den Turken. abgebrannt und verheert worden. 1618. (L. 1472, 3. junija so Turki, zakletji sovražniki krščanstva opustošili in požgali to hišo božjo župno cerkev ljubljansko. Leta 1618. so Turki prodorili v Ljubljano večkrat. Toda zdaj ne moremo še opisovati zgodovine bojev s Turki v Ljubljani. Hočemo pa povedati, da je tudi Ljubljana zelo trpela od Turkov in da se je dolgo ohranilo zelo živ spomin na turške vojne med meščani in okoličani. Spomn na turške čase je baje tudi zanimiv velikonočni običaj, ki se ga spominjajo še nekateri starejši meščani. Naj opozorimo na njega, ki je izviran in ni bil najbrž nikjer drugje razširjen.

S pirhi so se obmetavali

V slavni šentpetrski župniji, ki je najbrž prva slovenska župnija — leta njene ustanovitve se zgodovinarjem ni posrečilo dognati — se je razvil ta običaj menda že v sivi davniini; ni povsem zanesljiva, ali je običaj nastal res kot spomin na Turke. Vsekakor je pa bil sam na sebi ponazoritev vojne. Prirejali so prave, a nezdružene bitke; obmetavali so se s pirhi, oranžami, jabolkami in drugim dobrotami. Zrtev menda ta bitka ni zahtevala, razen, če je kdo pospravil preveč streliva.

»Turška jama« pri Sv. Krištofu

Ta bitka se je odigrala še v prejšnjem stoletju vsako leto na velikonočni ponedeljek v tako zvanj turški jami pri Sv. Krištofu. V šentpetrski župniji je živel še posebno živ spomin na Turke, kajti ljubljanska predmestja, ki so bila zunaj mestnega obzidja, so najbolj trpela, ko je turško vojaštvo taborilo v ljubljanski okolici. Najbrž so imeli Turki tabor še tudi v tej jami pri Sv. Krištofu. Kako je jama nastala, ni znano; zgodovinarji mislijo, da je Turk niso izkopali. Ivan Vrhovnik pravi, da so Ljubljancem poznali to jamo tudi pod drugim imenom: Lovševa jama. Turška jama je prevod nemške besede »Türkenschanze«. Dalje omenja Vrhovnik, da je bila v tej jami leta 1584 prirejena veselica in spomin zmage nad Turki, kakor tudi H. Costa v »Reiseerinnerungen«. V starih časih so imeli tudi vsako leto pri Sv. Krištofu veliko cerkveno slovesnost na velikonočni ponedeljek praznovali so obletnico cerkvenega posvečenja. Dopoldne je šla tja procesija iz stolnice. Dopoldne je bila žegnanjska veselica in Lovševi jami. Ta jama je bila nekje tam, kjer je zdaj Navje. Ko so razšli pokopališče pri Sv. Krištofu, so meščani tudi izgubili stari veselilni prostor. Od tedaj tudi ni več zanimivega velikonočnega običaja.

Jama je bila znana že leta 1418

Zgodovinar Vrhovec trdi, da je bila »turška jama« tam še preden so prišli v Ljubljano Turki. Turška graščina je namreč hranila kupno pismo, ki pravi, da je Turjačan Dipolt (Dipold der Awarperger) leta 1418 kupil od Ljubljancev Henrika Kaltenbrennerja več njiv pri jami »Hergruben«. Gre za poznejšo turško jama, kar je razvidno iz neke druge listine iz l. 1499. V nji je bolj točno označena lega jame: Acker in der Laibacher Pfarre bei St. Christoph hinter der Hergruben. Ni znano, kdaj je jama dobila ime po Turkih. Ne dvomimo pa, da se je v začetku imenovala drugače. Verjetno je, da so se v jami utaborili Turki, ki so ropali v ljubljanski okolici.

»Bitka« v jami po Vrhovcu

Ivan Vrhovec opisuje ljudsko veselico na velikonočni ponedeljek v »turški jami« takole: »V tej jami; si je pred dobrih tridesetimi leti (približno leta 1870) vsak velikonočni ponedeljek obhajal spomin na pregnane Turke. To vam je bil za ljubljance paglavce vesel in srečen dan! Tam,

kjer počivajo zdaj na tako zvanem novem pokopališču (stare pokopališče je bilo pri šentpetrski cerkvi) in čakajo vstajenja mrliča, je bilo še pred nemnogimi leti vsak velikonočni ponedeljek živo, kakor v kakem mravišču. Če je vreme količjak kazalo, jele so se precej po kosilu vsipati iz Ljubljane in njene bližine in daljine okoličane cele trume ljudi, proti Sv. Krištofu. Videli si jih prihajati od vseh strani po poti in stezah z bližnjih vasi. V »turški jami« jih je že pričakovala množestvena ljubljanska mladina, glava pri glavi. Gori nad jama in po njenih obronkih pa se je kar trlo gospe. Kakor dež so letele pomaranče, jabolka, p. rhi, razne sladstice itd. dol med gnetčo se mladino in kdor se ni sam izkusil in videl, kako frče in žvžgajo v vojski krogle križem sem in tja, napravil si je ta dan na prav nenavaren način pojem o tem, Letečim pomarančam, jabolkom in prihom se je iztegovalo na tisoče paglavskih rok nasproti. Kdor je ujel in presrečel kak tak zvška priletek, dar, ga je spravil brž v varnost ter se pripravil za nov lov. Za to, kar je sfrčalo mimo in ni prišlo v roke, se pametna in izkušena glava ni brigala, dobre vede, da je izgubljeno, zakaj za tisto, kar je bilo padlo na tla, se je vnel med mladino vselej strahovit boj; napravila se je živa kopica; nastal je vrišč in krik, menda ne dosti drugačen, kakor takrat, so so bili utaborjeni, Turki; Turki tam. Konec tega boja so bile ponavadi pomečkane pomaranče, razdrobljeni pirhi, pa razkuštrani, lasje in, če je bil boj hud, so skelela včasih po vrhu še ušesa. Ker je bilo število metavcev vrhu jame vedno veliko in so jabolka, pomaranče, pirhi, preske, zemlje in druge take dobrote vsipale kakor dež dol in na srečne lovce, je zgrešila marsikatera taka stvar tudi svojo pravo pot ter marsikomu prav neprijetno priletela v hrbet, v glavo ali v obraz. Toda ta dan ni bolelo nič in tudi z gnilih jabolki in pomarančam ali z mehko kuhanimi pirhi; onečeneje obleke ta dan ni bilo nič škoda. Konec tej zabavi je napravil po navadi šele mrak, ki je legei pogloma nad »turško jama«.

Nastanek običaja

Ceprav so stari Ljubljanci trdili, da je običaj nastal kot spomin na premagane

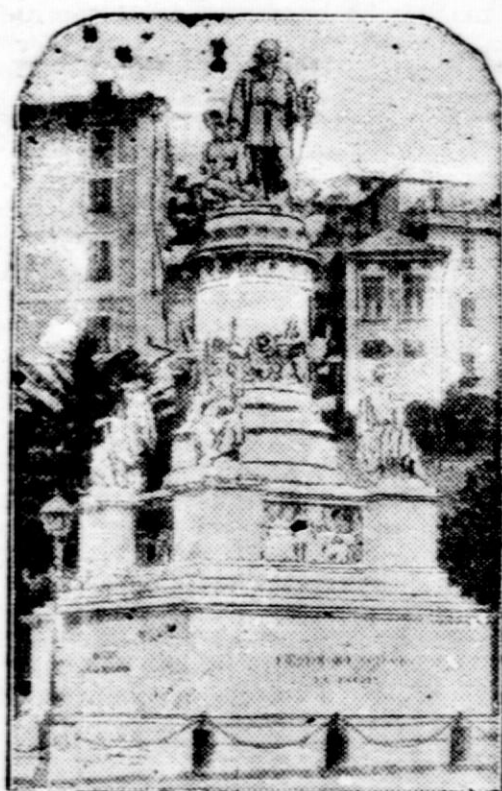
Turke, Vrhovec v to dvomi. Misli, da je nastal ob kakšnem imenitnem dogodku, ki pa ni bil v zvezi s Turki, kakor ni bila tudi »turška jama«. Ta jama je bila najbrž gramoznica, kakršnih je še dandanes mnogo v ljubljanski okolici in v svetokriškem okraju. Celo v neposredni bližini starega pokopališča sta dve opustošeni gramoznici. Kdaj je običaj nastal, ni ugotovljeno. Najbrž pa ga v Valvasorjevi dobi še ni bilo, ker ga Valvasor ne omenja. Prav tako nam Valvasor ne ve povedati, da so Turki taborili v gramoznici pri Sv. Krištofu. Zanimiva je Vrhovecova domneva, da je bil običaj prenešen k Sv. Krištofu od drugje. Pripoveduje, da je bila podobna velikonočna zabava v starih časih razširjena v Štepanji vasi. Se dandanes Ljubljanci in v trumah romajo v velikem tednu v Štepanjo vas. Ob velikonočnih dneh je bilo včasih v Štepanji vasi zelo veselo. Vlado je prjetno žegnanjsko razpoloženje. Zabave je bilo dovolj za gospodo in ljudstvo. Gospoda je metala med mladino neke lektarske izdelke, ki so jim imenovali »siftice«. Otroci so se trgali za tem, darovi kakor pozneje v jami pri Sv. Krištofu. Vrišč ter hrup sta bila malo prebučna za neposredno bližino cerkve, zato je gosposka leta 1794 zabavo prepovedala. Vrhovec sodi, da so potem določili drugi »veselilni prostor« za velikonočni običaj. Iz mestnega arhiva je razvidno, da je bil ta velikonočni običaj v Štepanji vasi že tedaj, ko so ga prepovedali, zelo star. Po vsem tem je upravičena domneva, da je bilo »bombardiranje« v »turški jami« samo nadaljevanje od drugje prenesenega starega običaja. Po pripombi Vrhovnika, da je bila nekoč v tej jami veselica kot spomin na zmago nad Turki in da so pri Sv. Krištofu posebno slovesno praznovali veliko noč, pa smemo soditi, da je običaj spominjal na turške čase, čeprav ni nastal v zvezi s Turki.

Evakuacija Kalkute

Bern, 15. aprila. s Evakuacija Kalkute se nadaljuje z vsu naglic. Od 2 in pol milijona prebivalcev, ki jih šteje mesto v normalnih časih, je 750.000 ljudi že zapustilo svoje domove. Nadaljnjih 250.000 ljudi bo krenilo iz mesta v najbližnjih dneh.

Rojstno mesto Krištofa Kolumba

Navzlic vojni se razvija Genova v moderno velmesto

Spomenik Krištofa Kolumba v Genovi

Ponosno zre kameniti Krištof Kolumb s svojega podstavka na množico ljudi, hitelih dan za dnem s kolodvora v mesto. Ne brez namena so postavili Genovežani Kolumbu spomenik pred kolodvorom. Spomenik največjega sina njihovega mesta naj tuju pove, da živi na tleh zgodovinskih tleh podjeten, marljiv narod, ki šteje zdaj 700.000 glav in dela neumno za veličino in ugled svojega mesta. La Superba — ta ponosni primke ne velja samo za poljedelski položaj mesta, temveč v prvi vrsti za njegovo zgodovinsko preteklost,

segajočo daleč nazaj v začetek starega veka. Takrat so močni Genovežani po avstrijski pomorski moči Pisanecv in bili so žilavi tekmeči bogatih Venezianov, ki so se čutili na Adriji kot edini gospodarji.

Za popolno zmago nad Venezo niso zadostovale vojaške moči, toda iznajdljivi duh genoveških trgovcev je vodil dalje ven v svet. Oni so bili prvi, ki so prišli po križarskih vojnah v Levanto v severno Afriko, ki so kontrolirali trgovino po Sredozemskem morju in ki so prišli povsod tja, kjer so se lale sklepati dobre kupje. V dostojanstvenem Palazzo San Giorgio so se zbirali ugledni trgovci vseh na Sredozemskem morje mejnih dežel. Bogastvo Genove je bilo sad podjetnega trgovskega duha. Razumljivo je, da ti ljudje niso lahko prenašali političnih ucarcev, ki jih more neprilakovano prinesiti eno stoletje. Mladi Genovežan, ki je dal leta 1746 s tem, da je vrzel kamen proti avstrijski vojski, znak za ljudski punt, žvi zdaj v imenu italijanske mladinske organizacije dalje. Njegov pogum, njegova požrtvovalnost in domovinska ljubezen naj služijo sedanji italijanski mladini za vzgled.

Kar je Nemčiji Hamburg, to je Italiji Genova, namreč izhodišče v širni svet. Do vojne je prihajalo v genovsko pristanišče okrog 10.000 ladij letno, in blagovni promet je znašal 8.000.000 ton, za kar je bilo potrebnih pol milijona tovornih vagonov. Toda Genovežani s tem še niso bili zadovoljni. Blagovni promet naj bi se podvojil. 12.000.000 ton najrazličnejšega blaga je pa zahtevalo posebne pristanišče in druge naprave. Fašistična vlada je zgradila v zadnjih letih ogromna skladišča, silose in razne druge pristanške naprave. V središču mesta imajo vse večje parobrojne družbe sveta svoje pisarne in zastopstva.

Ce hodiš po Genovi, opaziš, da ne kipi živahno gradbeno delo samo v pristanišču,

temveč tudi v mestu samem. Genova je v zadnjih letih dobila lice žvalnega modernega mesta. Marsikaj zastarelega je izginilo, v neposredni bližini z bršljinom poraščene rojstne hiše Krištofa Kolumba se dviga vsokod pod nebo orjaški nebatičnik. Mahen prostor, na katerem stoji mesto, sili graditelji zidati visoke hse. V tem pogledu bi lahko primerjali Genova z največjimi ameriškim mesti. Genova je dobila blok stanovanjskih hiš, med katerimi so po 116 m visoke, ki spajajo med najvišje v Evropi. V 31 nadstropjih stanuje 150 družin. Če računamo v družinah 6 članov, stanuje v taki hiši 900 do 1000 ljudi, torej celo mestce v eni hiši. Taka hiša ima 1300 hodnikov in 11 dvigal veže nadstropja. Stanovalec ni treba napraviti nobenega koraka iz hiše, če hoče kaj kupiti, ker se dobi vse v hiši sami. Poslovni lokali sami zavzemajo pet nadstropij. Če se hočejo stanovalci zvečer zabavati, se spuste z dvigali v gledališko dvorano, kjer je prostora za 1500 gledalcev. Tu se lahko vrše gledališke in kinematografske predstave. Senzacija za Italijane so polujoče stopnice, polobne toboganu. Človeku

ni treba hoditi, temveč stopi na prvo stopnico in naprava sama ga popelje gori in dol. Kakor večna evropskih nebatičnikov ima tudi genoveški v 30 in 31 kavarno in restavracijo, od koder je krasen razgled na zasnežene alpske grebene. Nezdruzi mestni okraj z ozkimi ulicami, kjer morejo komaj hoditi trije ljudje vstric, se umikajo modernim snaznim okrajem s širokimi ulicami. En tak okraj je že zgrajen ob morju in vzbuja zasluzeno pozornost in občudovanje. Bojbi za gospodarsko svobodo služi ogromna, kakor v predmestju Genove. Zemljišča, na kateri je zgrajena, je bilo izt. gano morju. 360.000 kv. km zemljišča so iztrgali z modernimi tehničnimi pripomočki morju. Z velikimi zračnimi st. skalnicami so morali znati temelje, na katerih stoji visoke peči, bo znašala letna proizvodnja jekla 650.000 ton. To veliko in ustrojsko podjetje je delo italijanskega soodelovanja. Tisoči domačih delavcev bodo tu zaposleni. Vidimo torej, da se Genova nazivlj. vojni naglo razvija v moderno velmesto.

Meščani tekmujejo na vrtovih

Ali se da kaj prehiteti? — Zemlja je še mrzla, dnevna temperatura je sorazmerno nizka

Ljubljana, 15. aprila.

Z vremenom moramo biti zadovoljni. Vrste se lepi sončni dnevi. Prejšnji teden je namočil dež; zemlja je bila tu in tam že potrebna. Zaradi dežja so vrta dela zastala le nekaj dni. Zdaj pa meščani zopet lahko tekmujejo med seboj, kdo bo prej obdelal zemljo, kdo bo prej posejal in posadil zelenjavo in solivje. Začeli so tudi že saditi zgodnji krompir.

Na živilskem trgu in pri vrtnarjih dobite že razne sadike. Tako so nekateri začeli saditi že celo paradiznike. Tu in tam vidimo posajene sadike kolerabe in salate. Nekateri so posadili tudi že grah, drugi pa celo fižol. Ozirajo se na koledar in pravijo, la ni prezgodaj. Vendar bi se morali ozirati tudi na toploter. Povalo zaslužjo za svojo vmeno, za ljubezen do obdelovanja, vendar jih je treba opominati, da se pri saditvi ne da nič prehiteti. Ne moremo je prisiliti, da bi začela »delati« ter rolti, dokler ne pride čas. Neobhodno potreben čimtelj za rast rastlin je toplota. Ni dovolj, da je zemlja le dobro prekopana, pognojena in primerno vlažna. Vsaka rastlina se začne razvijati pri neki določeni temperaturi. Življenjski in kemični procesi so pogojno vezani na vpliv sončnih žarkov.

Ali je še premrzlo za setev in saditev na vrtovih? Mnogi naši obdelovalci zemlje se boje le, da jim bo s'ana uničila nežne rastline, ne pomislijo pa navadno, ali rastlina lahko rase ali ne, odnomo ali je zemlja že dovolj topla za razvoj rastlin. Ne vedo, da rastlini lahko tudi zelo škoduje, če delj časa živitari v prehladni zemlji. Nič bi ne zamudili, če bi sadili zelenjavo in solivje pozneje, ko je že dovolj topla zemlja in ko bi se rastline lahko razvijale neovirano, zato pa tem hitreje. Tako pridelovalci, ki sa sejo pomelje, navadno ne pridelajo zelenjave in solivja nič pozneje kakor oni, ki se jim v začetku spomladi zelo mudi. To seveda velja za setev in saditev na prostem in v topih gredah. Tako naši zelenjadarji v Trnovem in Krakovem tekmujejo uspešno vsako leto med seboj, kdo bo prej postavil na trg prve pridelke. To tekmovalje je pa mogoče le pri dovolj izkušenih zelenjadarjih, ki se poslužujejo toplih gred in znajo res sreči rastlinam.

Povprečna mesečna temperatura je aprila v Ljubljani še sorazmerno nizka. Povpreček zračnan na daljšo dobo, znaša 9,40. Pri tem je treba seveda upoštevati, daje prva polovica meseca navadno še mrzlejša. Če je oblačno, dnevna toplota ne dosega tudi tega povprečja. Dosej so bili aprilski dnevi pri nas še dovolj topli, glede na splošno krajevne vremenske razmere. Pogosto je bilo aprilsko vreme še mnogo bolj neugodno. Lani je bil drugi aprilski teden izredno mrzel in na Dolenjskem je zapadlo celo precej snega. Dosej je bil v tem mesecu le en hladen dan, to se pravi, da je bila minimalna dnevna temperatura le enkrat pod ničlšcem, in sicer 1. t. m., ko je znašala —2,20. Minimalna dnevna temperatura je pa bila najvišja 8. t. m., ko je dosegla že 8,80. Tedaj je bilo južno vreme in tople so bile tudi n.č. Maksimalna dnevna temperatura je bila dosej še v večini dni sorazmerno nizka. Najnižja je bila 5. t. m., ko je znašala le 90, najvišja pa 11., ko je dosegla že 18. Najtoplejši dan, če se oziramo na povprečno dnevno temperaturo, to se pravi sred-

njo, med najnižjo in najvišjo, je bil 8. t. m.; povprečna temperatura je znašala tedaj 12,10 ter je bila torej nad mesečnim povprečkom. V nedeljo je začela pihati močna burja in upravičeno smo se ball slane v ponedeljek. Čeprav je bila noč jasna, slane ni bilo. Najnižja temperatura je znašala večeraj (zjutraj) 2,60. Zljaj se je že tako ogrelo, da se nam ni treba več batl slane, dokler ne pride do novh sprememb. Slano lahko še dobimo, po deževju, če se bo naglo zjasnilo. Deževje močneje ohladi ozračje in šele neposredno po njem se pri nas spomladi začno vrstiti mrzla jutra s slano. Znano je, da smo imeli večkrat slano že maja, včasih pa tudi sneg. V pretekli noči je burja še malo ohladila in v okolici so davi imeli slano.

Za saditev zgodnjega krompirja v suhi zemlji menda zdaj ne bo več prezgodaj. Veleti pa moramo, da začne krompir kiliti šele pri 8,50. Če je zemlja hladnejša in zlasti če je premokra, se rastlina ne more začeti razvijati. Ko hladni dnevi trajajo dolgo in krompir leži v mokri zemlji, začne gniti. Če krompir sadimo sicer pozneje kakor navadno, a ko je zemlja že znatno toplejša, ni nič zamujenega. Venar je tudi rok, do kdaj lahko sadimo krompir brez škodljivih posledic spomladi, to se pravi, da ne bo zaradi prezgodnjega sajenja zmanjšani priatelek in da bo rastlina imela dovolj časa za razvoj gomoljev. Rastlina se mora namreč razvijati neki določen čas, toliko dni, da doseže skupna temperatura teh dni neko srednjo, primerno vsoto. (Po podatkih v strokovni literaturi mora ta vsota znašati najmanj 20000.) — Največkrat se masčuje našim pridelovalcem, če sade prezgodaj fižol, ki je najbolj občutljiv za slano, pa tudi paradiznik rad poveče. Za saditev fižola imamo še približno mesec dni časa. Če nečemo tvegati, da bi nam ga ne posmoli la majhna slana, bomo raje še odlašali nekaj časa s saditvijo.

Gospodarji Suezkega prekopa v stiski

Iz Pariza poročajo, da je zaprosila družba za izkorsanje Suezkega prekopa, ki je od poletja 1940 odrezana od svojga podjetja v Egiptu, za moratorij. Družba za zadnji dve poslovni leti ni mogla preložiti nobene bilance, tako da delničarji, tudi za poslovno leto 1939, niso dobili izplačane dividende. Pač je pa bilo treba plačati obresti 3 in 5% obveznic v frankih. Predlog glede moratorija bi se v takih okoliščinah nanašal na dve polročji. Lani je odredila egiptska vlada odklonitev zate klavzule v Egiptu, toda družba za izkorsanje Suezkega prekopa je bila izveža tako, da je lahko še nadalje pobrala prevozne takse v zlati valuti. Moratorij bi se torej nanašal na upravo te izeme in bi odslej družba ne mogla več zahtevati p. e. vovnih taks v zlati valuti, temveč v egiptskih funtih. Poleg tega bi se pa nanašal moratorij na plačilo prispevkov, ki jih mora družba vsako leto plačati egiptski vladi po v.šini svojih dohodkov. V zadnjem normalnem poslovnem letu 1939, je zasl prispevek egiptski vladi okrog 55.000.000 francoskih frankov.

Obnovite naročnino!

Dr. Torridon igra za vse

Roman

Obrnil je voz proti hotelu na Promenade des Anglais, kjer se je bil ustavil ob svojem prvem prihodu v Nizzo. Obstal je pred vhomod, ustavil motor in pravkar jel po svoji navadi snemati ključ za pogon — ko je opazil nekaj takega, da ga je kar izpreletelo. Trenutek ali kaj je sedel povsem negibno in razširjenimi očmi strmel v vrečico za pošto pod pogonskim gumbom. Nato je segel vanjo ter privlekel na dan... avtomatsko pištolo s kosom papirja, ovitim okrog cevi s pričvrščenim z elastiko!

Da je bilo orožje prižgana bomba, se Torridon ne bi bil mogel ne bolj prestrašiti ne bolj zavzeti. Toda vratar je že z veličastnimi koraki prihajal po stopnicah, da mu odpre vrata. Roy se je hitoma zbral in naglo vtaknil pištolo v suknjičev žep.

Pištola! Še davi si je belil glavo z vprašanjem, kako naj si jo priskrbi! Zdaj jo je imel; dobesedno z neba mu je bila padla!

Orožje ga je težilo v žepu. Ko se je vzpel po stopnicah in stopil v hotel, je držal roko na njem. Osupel je bil da nikoli tega. Kdo bi bil utegnil skriti samokres v vrečico njegove avtomobila? Gouverne? Nemogoče! Gouverne se ni bil Buicku niti približal.

»Said!« je pomislil Torridon. Tajnik Said! Ta čas, ko nama je šel po vermet!

Drugače razlage ni mogel najti. In vendar: zakaj bi bil Gouverne molčečni, temnopolti tajnik to storil? Razen... če mu je Gouverne sam naročil...

Roy je iz veže naglo krenil v oblačnico, ki je bila prazna. Vzel je pištolo iz žepa: bila je nemške znamke, lugerica kalibra 7,65. Odvil je listek, ki je bil pričvrščen na cev, in ga razgrnil; nanj je bilo s svinčnikom na naglici napisanih nekaj vrstic:

»Vaš položaj je nevaren. Nazaj ne morete več. Ubogajte ga. V tem je vaše edino upanje — edino upanje za nas vse.«

Torridon, še bolj osupel kot prej, je zmečkal papir in ga spravil v žep. Said! Samo Said je mogel napisati te besede in vtakniti samokres v vrečico.

Še enkrat je pogledal samokres ter izdrl šaržer: bil je poln nabojev. Počasi, z roko na pištoli v suknjičevem žepu, je mladi človek krenil proti »ameriškemu baru«, kjer je bil pred dvema dnevoma govoril z Juno Baddileyevo in Lionelom Brookbyjem.

XVII. poglavje V »Soleil et Ombres«

Lugerica je še tičala v Torridonovem žepu, ko je ta nekaj ur pozneje ustavil svojega Buicka na ravnicah, določeni za vozove obiskovalcev »Soleil et Ombres«. Razlika je bila le v tem, da je bil preloži pištolo v zadnji hladni žep.

Ko je stopil iz avtomobila, je imel mladi mož gotovost, da ga nihče ne zalezuje. Z nemajhno skrbjo

se je bil zavaroval proti temu. In vendar se ni čutil mirnega. Gouverne je bil odkrito priznal, da nadzoruje vsak njegov gib, in mu ni niti prikrival, da je davi opazil njegovo naglico. Najzadnje, česar si je Roy želel, je bilo to, da bi Gouverne vedel, da se mu je tolikanj mudilo zato, ker želi govoriti z Lionelom Brookbyjem.

Obrnil se je in za trenutek pogledal na pot, po kateri je bil prišel, nato pa krenil preko ravnic. Razen majhnega tovornega avtomobila nekega dobavitelja je bil Buick edini voz, ki je stal na nji. Torridon se je ozrl v tisto stran, kjer je nedavno tega ponoči videl lesketanje Bugattija, skritega med drevjem.

Ves potan je bil, ko je nazadnje prišel do vrha stopnic pred vilo. Pred seboj je imel obok z rešetkastimi vrati iz kovanege železa. Na desni je iz dalave slišal ženske glasove, smeh in hladno pljuskanje vode.

Teraso so poživljale mizice, pleteni naslanjači in pisani solnčniki, sicer pa je bila docela prazna. Zrak je bil prepojen z vonjem po svežem firmžu; večina steklenih vrat, ki so vodila na teraso, je bila odprtih, in dasi je ležala notranjčina sob v senci, je Torridon vendar razločil pleskarske lestve in kante s firmžem, ki so stale po tleh. Na poti čez teraso je prišel od točke s katere je bil razgled na bazen, ki so ga obdajali cipresovi nasadi.

Voda se je lesketala na solncu. Zbranih je bilo več oseb: Juno Baddileyeva, Jolanda Cassyjeva in dva ali trije mladi moški, ki jih Torridon dotlej še ni bil videl, so plavali po bazenu. Marija je sedela

na robu bazena, držala noge v vodi in si odvezovala trdakovne pri gumeni čepici. Nato si je snela čepico in stresla svetle, medenozlate lase.

June Baddileyeva, ki je bila v vodi, je zagledala Roya in mu zakrčila v pozdrav, mahaje z mokro, leskečočo se roko. Marija je naglo okrenila glavo proti terasi, nato pa takoj pogledala drugam. Čez nekaj trenutkov je vstala in sedla v naslanjač pod solnčnikom. Roveye oči so dobile trd izraz. K. nil je po stopnicah s terase in se približal mladenki.

»Pozdravljeni, Marija.«

»Pozdravljeni.«

Zadrgavala si je naramnico pri obleki, ne da bi ga pogledala. Nato je vtaknila zagorele noge v par belih sandal in se pripognila, da bi jih zave...

Roy je stal poleg nje in zrl na njeno sovražno plavaloso glavico. Mahoma je vprašal:

»Kaj pomeni vse to, Marija?«

Še vedno zaverovana v svoje sandale, ni niti vzdignila glave.

»Kako vse to?«

»Oh, prav dobro veste!« je Roy odvrnil. Jezen je bil tako, da mu je glas hripavo zvenel, čeprav se je brzdal. »Na Ranporu sva se tako dobro razumela, a pozneje, tisti večer, ko smo bili skupaj v Monte Carlu, ste jeli ravnati z menoj kakor z gobavcem. Kaj sem vam storil?«

Vzravnila se je v naslanjaču in mu pogledala naravnost v oči. Torridon bi bil prisegel, da je videl v dekletovih očeh izraz strahu, a Marijine črne trepalnice so ga hitro zastrle; vstala je in malomarno dejala: